

**PROGRAM REALIZACJI ZADAŃ W ZAKRESIE
BIEŻĄCEGO FUNKCJONOWANIA
MUZEUM ARCHITEKTURY
WE WROCŁAWIU
NA OKRES PIĘCIU LAT
oraz określenie wyzwań i kierunków rozwoju w
perspektywie dziesięcioletniej**

Beata Lejman

Ocena aktualnej pozycji Muzeum oraz zakładane, związane z określonym rozwojem instytucji cele funkcjonowania Muzeum i jego priorytety w najbliższej i dalszej przyszłości

Muzeum Architektury we Wrocławiu jest jedyną w Polsce instytucją o tym profilu i wraz ze swym oddziałem – Archiwum Budowlanym, jest zobowiązane do dokumentowania zjawisk architektonicznych w całym kraju. Ta specyfika jasno określa najważniejsze cele Muzeum jako miejsca gromadzącego, zabezpieczającego, opracowującego i udostępniającego zbiory związane z architekturą dawną i współczesną w Polsce.

Ponieważ organizacja wydarzeń muzealnych, które powinny mieć jak najszerszy zasięg społeczny, wymaga określonych nakładów pracy i pieniędzy, jednym z priorytetów działalności Muzeum (dalej w skrócie zwanym też MAW) w ciągu najbliższych lat powinna być dywersyfikacja źródeł finansowania. Określenie możliwości pozyskiwania środków na infrastrukturę, inwestycje i produkcję wystaw oraz przygotowanie odpowiednich wniosków i aplikowanie to zadanie najważniejsze w drugim półroczu 2022 r. Współcześnie żadna nowoczesna instytucja kultury nie opiera swojej działalności wyłącznie na dotacjach podmiotowych i wpływach własnych. Dotacji z budżetu Miasta, przy założeniu jej utrzymania na zbliżonym poziomie musi towarzyszyć co najmniej podwojenie dochodów własnych Muzeum w ciągu trzech lat. Umożliwiłoby to kumulowanie stałej oprocentowanej kwoty jako rezerwy finansowej na nagłe remonty, naprawy i konserwacje. Muzeum powinno skorzystać także z przywilejów uprawniających je do prowadzenia dodatkowej działalności gospodarczej, wprowadzenia systemu budżetów zadaniowych, dotacji podmiotowych i celowych od osób fizycznych i prawnych oraz konstruowania umów najmu wnętrz i otoczenia, dzierżawy oraz udostępniania składników majątkowych poprzez system promocji i docieranie do potencjalnego klienta w kraju i na obszarze UE. Wycenie powinny podlegać także usługi konserwatorskie, reprodukcyjne i badawcze; poza edukacją bezpłatną należy wprowadzić sprzedaż *know how* i większą ilość imprez biletowanych.

Tematyka planowanych wystaw i wydarzeń ma na celu realizację zadań statutowych, ale też pobudzenie w kraju i za granicą mody na MAW – wrocławskie Muzeum Architektury i wzmocnienie jego pozycji międzynarodowej za sprawą współpracy transgranicznej skoncentrowanej na promocji architektury Europy Środkowej, której zasięg definiuję w opisie projektów długoterminowych.

Ważną rolę w dziele popularyzacji Muzeum jego zasobów i dorobku ma odegrać zaproponowana inwestycja. Zniszczone w czasie II wojny światowej skrzydło wschodnie klasztoru, zastąpione budynkiem wzniesionym według proj. prof. Edmunda Małachowicza, wymaga obecnie remontu. Niezbędne byłoby połączenie tych prac z rozbudową, która zachowując najważniejsze założenia projektanta, miałaby na celu stworzenie profesjonalnej sali wystaw oraz strefy powitalnej z kawiarnią i toaletą (dotkliwie brakuje jej na parterze). Inwestycja ta poza oczywistymi zaletami modernizacyjnymi miałaby także ogromne znaczenie wizerunkowe.

Zarys strategii rozwoju i/lub restrukturyzacji instytucji, ze szczególnym uwzględnieniem niepowtarzalnego charakteru Muzeum, jego roli w popularyzowaniu historii architektury i architektury współczesnej oraz utrwalaniu dorobku polskich architektów

Przeszło pół wieku istnienia Muzeum określiło jego główne kierunki działania i linię tę należy utrzymać oraz pielęgnować. Jego rola w dziele popularyzowania historii architektury i architektury współczesnej oraz utrwalaniu dorobku polskich architektów wymaga przede wszystkim kontynuacji prac nad digitalizacją zbiorów oraz udostępnianiem ich w internecie (projekt unijny oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego). Za najważniejsze nowe elementy w strategii rozwoju uważam przygotowania i realizację proponowanej inwestycji rozbudowy skrzydła wschodniego i stworzenia centrum powitalnego. Powstanie profesjonalnej sali wystaw czasowych pozwoli w konsekwencji na modernizację ekspozycji w przestrzeni kościoła. W tym wnętrzu, bardzo trudnym aranżacyjnie, można dzięki najnowszym technologiom stworzyć przestrzeń niezwykle atrakcyjną wystawienniczo, która będzie godziła wydobyć walorów architektury sakralnej z prezentacją muzealiów. Realizacja tych planów radykalnie zmieni wizerunkowo Muzeum, które w ten sposób pogodzi tradycję z nowoczesnością i wydobydzie walory tego tylko z pozoru głębokiego kontrastu. Rozpisanie dwóch konkursów – na remont i rozbudowę skrzydła wschodniego oraz modernizację ekspozycji w potężnym wnętrzu świątyni, tak, aby budziły podziw, a wręcz zachwyt zwiedzających byłyby priorytetami w strategii rozwoju instytucji. Z mojej orientacji na temat OZE, zdobytych przy okazji konferencji organizowanych przez Uniwersytet Przyrodniczy wynika, że należy sprawdzić możliwość ogrzewania skrzydła wschodniego bateriami fotowoltaicznymi, które niebawem będą miały dowolne kształty i faktury, nawet naśladujące dachówkę. Można wówczas rozważyć także możliwość wsparcia systemu grzewczego potężnej kubaturowo przestrzeni kościoła. Szerokie konsultacje i przygotowania do tych inwestycji pomogą w dokonaniu najlepszych rozwiązań dla zabytku-muzeum.

Wszystkie zaplanowane w mojej koncepcji najważniejsze wystawy i długoterminowe projekty, jak również zadania realizowane przez Archiwum Budowlane mają służyć ochronie dorobku architektów polskich, popularyzowaniu wiedzy o architekturze kraju i dokonaniach jej twórców. Jest to priorytet w działalności jedynej w Polsce Muzeum Architektury.

Wizja Muzeum jako instytucji będącej animatorem wydarzeń i programów adresowanych do architektów, historyków i innych zainteresowanych przedmiotem działalności Muzeum

Przedstawiona niżej wizja Muzeum jako instytucji będącej animatorem wydarzeń i programów, zawiera w porządku alfabetycznym projekty długoterminowe. W następnej części scharakteryzowałam moje wyobrażenia na temat szkieletu zadań na najbliższe dziesięciolecie, wiodących tematów rocznych oraz siatki haseł przypisanych do poszczególnych miesięcy.

PROJEKTY DŁUGOTERMINOWE

ARCHITEKTURA ZAANGAŻOWANA

Współpraca przy wystawach Wydziału Architektury i Architektury Krajobrazu Politechniki Wrocławskiej: prezentacja najlepszych projektów studenckich w Muzeum Architektury na temat drugiego życia konkretnych elementów budownictwa i urbanistyki w krajobrazie kulturowym Śląska. Przestrzeni opuszczonych i zaniedbanych, także zabytkowych, samowystarczalnych i ekologicznych, projektowanych z myślą o rozwiązywaniu globalnych problemów takich jak: bezdomność, kryzysy migracyjne, limitowane zasoby Ziemi, degradacja środowiska naturalnego, walka z bólem i stresem, zmiany klimatyczne, marnotrawienie żywności, zaśmiecanie świata.

BIBLIOTEKA I E-MUZEUM

Modernizacja ksiąznicy pozwoli na wydzielenie przestrzeni dla projektu e-muzeum: tworzenia krótkich form filmowych, wizualizacji 3D oraz prowadzenia Wirtualnego Muzeum Architektury na Śląsku, w Polsce i w Europie Środkowej. Znacząco wzbogaciłoby ofertę MAW także utworzenie stanowiska nagrań filmowych do produkcji krótkich dwuminutowych filmów na tweetera oraz godzinnych wykładów popularyzatorskich na YouTube. W ten sposób tradycyjna biblioteka uzyskałaby też drugie, nowoczesne oblicze centrum medialnego, marketingowego i e-edukacji. Współpraca: Politechnika Wrocławska, Centrum Technologii Audiowizualnych CeTA we Wrocławiu.

E-MUZEUM ARCHITEKTURY EUROPY ŚRODKOWEJ

Wirtualny przegląd dawnej, a na tym tle w szczególności współczesnej architektury serca Europy, ma pokazać bogactwo, wysoki poziom i innowacyjność regionu obejmującego kraje takie jak: Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Austria, Liechtenstein, Niemcy, Szwajcaria, Mołdawia i Rumunia. Ten zakres geograficzny jest najbliższy ustaleniom konferencji Międzynarodowej Unii Geograficznej w Pradze z 1994 r., ale biorąc pod uwagę kryteria artystyczne powinien obejmować także: Ukrainę, Białoruś i Litwę. Historycznie byłby to w przybliżeniu zasięg Rzeczypospolitej Obojga Narodów, Monarchii Habsburgów i Cesarstwa Niemieckiego, a zatem miałby szerszy zasięg niż Grupa Wyszehradzka.

E-MUZEUM ARCHITEKTURY W POLSCE

To kontynuacja niezwykle ważnego projektu digitalizacyjnego, którego celem jest udostępnienie zasobów Muzeum Architektury i Archiwum Budowlanego w sieci. Kolejnym zadaniem będzie stworzenie wirtualnego przewodnika po architekturze Polski oraz powiązanie go ze szlakami europejskimi. Udział w konkursie „Polska pięknie”. Rozpropagowanie projektu w ramach turystyki mobilnej i wirtualnej w postaci zarządzania szlakiem architektury. Budowa linku na stronie internetowej MAW o tej samej nazwie co projekt. Współpraca: NIMOZ, NID, organizacje turystyczne, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, Instytut Herdera w Marburgu; Telewizja Polska S.A. Oddział we Wrocławiu – współpraca przy produkcji cyklu filmów o arcydziełach architektury na Dolnym Śląsku.

ECOBUDOWA

Zadaniem tego cyklu spotkań, prezentacji i dyskusji byłoby popularyzowanie wiedzy na temat najnowszych, przyjaznych człowiekowi i środowisku naturalnemu i odpowiednich technologii. Szczególnie ważna będzie w tym zakresie szeroka współpraca z instytucjami samorządowymi, gminami i sołectwami oraz Narodowym Instytutem Dziedzictwa, urzędami konserwatorskimi, Politechniką Wrocławską i Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, a także biurami projektowymi i światem biznesu.

FORUM ARCHITEKTÓW

Monograficzne prezentacje twórczości polskich architektów w postaci e-wystaw. Zakładka na stronie internetowej MAW: FORUM ARCHITEKTÓW – TWÓRCY. Wyniki Forum Architektów zwoływanego na potrzeby chwili w

odpowiedzi na aktualne problemy (spotkania i debaty z udziałem specjalistów rozmaitych dziedzin) byłyby publikowane na stronie internetowej Muzeum w zakładce FORUM ARCHITEKTÓW – AKTUALNOŚCI.

GALERIA JEDNEGO PROJEKTU

Wskrzeszenie formuły prezentacji znakomitych projektów architektonicznych z Polski oraz Europy Środkowej. Współpraca z Wydziałem Architektury Politechniki Wrocławskiej oraz Stowarzyszeniem Architektów Polskich.

GALERIA POD GOŁYM NIEBEM

Zmieniając czasowo ekspozycje planszowe można wysyłać jako gotowe wystawy plenerowe do innych miast krzewiąc wiedzę na temat architektury Europy Środkowej, aglomeracji przyszłości i ekologii w budownictwie. Ich współfinansowanie przez różne ośrodki w kraju i za granicą byłoby gwarancją powodzenia tych mobilnych wystaw plenerowych.

LABORATORIUM ARCHITEKTURY

Kontynuacja programu edukacji wczesnoszkolnej, uwzględniającej dzieci z niepełnosprawnościami, zainicjowanego w maju 2021 r.

MIASTO-OGRÓD

Organizacja think-tanków w celu poszukiwania nowoczesnych i najodpowiedniejszych dla naszego miasta rozwiązań urbanistycznych, komunikacyjnych oraz wszelkiego rodzaju propozycji ekologicznych w planistyce, budownictwie i projektach rewitalizacyjnych Wrocławia.

Wystawa plenerowa MIASTO-OGRÓD w wersji dla dzieci i dorosłych współorganizowana z producentami kwiatów i sklepami ogrodniczymi, Ogrodem Botanicznym we Wrocławiu oraz Arboretum Wojsławice, a także partnerami zagranicznymi przy współpracy z Szkołą Wyższą Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu. Finansowanie wystawy i warsztatów ogrodniczych oraz zbiorników na deszczówkę: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 z Funduszu Spójności, oś priorytetowa II Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.

MUZEA ŚWIATA

Cykl wykładów, dyskusji i spotkań na temat roli i znaczeniu muzeów i muzealnictwa w różnych epokach, krajach i kręgach kulturowych. Tytuł „Obraz świata” nawiązuje do refleksji filozoficznej na temat ograniczonych możliwości poznania i zrozumienia współczesnego świata. Celem byłoby określenie udziału muzeów w procesie tworzenia wizerunku różnych państw i grup etnicznych naszego globu oraz rozpoznanie zadań muzeów w przeszłości i teraźniejszości. Charakterystyka budowli muzealnych i przedstawienie potrzeb związanych z wyzwaniem współczesności, będzie dobrym podsumowaniem w związku z odpowiedzialnością tych instytucji za przemiany w kulturze konstytuujące naszą przyszłość.

PIONIERZY WSPÓŁCZESNOŚCI

Prezentacja sylwetek i dorobku twórców, którzy ukierunkowali współczesne myślenie o architekturze, w tym gronie przede wszystkim twórców polskich, pochodzących i działających na terenie Europy Środkowej, a także pionierów architektury zrównoważonej i ekologicznej, reagującej na wyzwania i potrzeby naszych czasów.

PRZESTRZEŃ MIEJSKA XXI W.

Cykl spotkań osiedlowych i panelowych promujących ważne dla naszych czasów postawy preferujące odpowiedzialność społeczną (poprzez narzędzia socjologii i antropologii kultury), szacunek dla kontekstu miejsca i środowiska naturalnego i solidne rzemiosło.

RZECZOZMĘCZENIE

To nazwa cyklu spotkań organizowanych w różnych instytucjach kultury Wrocławia, prezentujących w nawiązaniu do tytułu słynnej książki, zalety minimalizmu zarówno w architekturze jak i wystroju oraz w wyposażeniu wnętrz. Będzie to także okazja do wymiany doświadczeń na temat recyklingu i propagowania „O waste”.

SKRZYDŁA WYOBRAŹNI

Cykliczne spotkania z dziećmi w placówkach oświaty, umawiane przez dział edukacyjny z dyrekcjami szkół. Ich celem byłyby zajęcia plastyczne związane z projektowaniem budowli, ogrodów, przestrzeni rekreacji, ale także rozmowa edukacyjna na temat przedsięwzięć organizowanych przez rady osiedlowe mających na celu poprawę komfortu życia mieszkańców. Współpraca: rady osiedlowe, szkoły, przedszkola, domy dziecka, szpitale dziecięce.

STYLE I KIERUNKI W ARCHITEKTURZE

Cykl spacerów i warsztatów adresowanych do dzieci i młodzieży, angażujących do współpracy Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz studentów Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Tematy: Wrocławski

gotyk, barok i modernizm; Style egzotyczne (e-wystawa); Czy określenia stylowe mają sens?; Dzieła dekadence, zmanierowane i spóźnione (spacer – kościół Bonifratrów); Architektura kolonialna; Jak budowano w czasach przedhistorycznych (współpraca: Muzeum Archeologiczne); Antyk grecki i rzymski; Romanizm (wirtualna rekonstrukcja 3D opactwa ołbińskiego, współpraca: Politechnika Wrocławska); Gotyk spacer z Muzeum Architektury na Ostrów Tumski (kościół i klasztory gotyckie oraz katedra) i drugi do Rynku (miejskie fary i ratusz); Renesans i manieryzm (spacer przez Rynek do domu Rybischów); Barok i rokoko – zwiedzanie kompleksu budowli Leopoldiny oraz druga trasa: kaplice katedry wrocławskiej; Klasycyzm i neostyle (spacer: wrocławskie gmachy publiczne i kamienice klasycystyczne i neostylowe); secesja i art deco (konkurs fotograficzny – wrocławska secesja); modernizm, ekspresjonizm, konstruktywizm, postmodernizm i futurizm (e-wystawa i spacer: od Wertheimu do Renomy oraz kolejna: Hala Stulecia i tereny wystawowe). Współpraca: wszystkie wyżej wymienione instytucje Wrocławia.

SZKOŁA RYSUNKU MAW

Udostępnienie pomieszczenia w Muzeum Architektury na zajęcia szkoły rysunku architektonicznego dla dzieci i młodzieży, służące nauce patrzenia, postrzegania i zręczności w przenoszeniu widoków budowli na papier, ale przede wszystkim rozwijająca wyobraźnię i ucząca projektowania małych i dużych form.

ŚLĄSKI RUCH ODNOWY RZEMIOSŁA

Działanie społeczne polegające na zjednoczeniu rozmaitych instytucji na Śląsku w celu pobudzenia ruchu odnowy rzemiosła artystycznego i ochrony wymierających zawodów. Organizowanie pokazów i rynku zbytu rzemiosła artystycznego, międzynarodowa wymiana doświadczeń, wspólne warsztaty. Zaangażowanie do współpracy uchodźców o kompetencjach w zakresie rozmaitych dziedzin rzemiosła artystycznego.

Wirtualne wystawy i filmy prezentujące:

- działającą w latach 1791-1932 Akademię Sztuki i Rzemiosła Artystycznego we Wrocławiu (Die Akademie für Kunst und Kunstgewerbe zu Breslau) – jej organizację i główne założenia związane z ruchem odnowy rzemiosła i współpracą z architektami, wykładowców i absolwentów
- powstałą w 1902 r. Szkołę Snycerską w Cieplicach (Holzschnitzschule Bad Warmbrunn), której tradycje po 1945 r. przejął i kontynuuje Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych im. Stanisława Wyspiańskiego w Cieplicach – jej założycieli, dyrektorów i nauczycieli oraz budynek i twórczość związanych z nią artystów.

Finansowanie: Fundusze EOG i tzw. norweskie mające na celu zmniejszanie nierówności społeczno-ekonomicznych w Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz umacniania stosunków dwustronnych z piętnastoma państwami członkowskimi UE z Europy Środkowej i Wschodniej. Pozyskanie funduszy na cykl wykładów z programów Ministerstwa Edukacji i Nauki (Zadania publiczne, „Wspieranie inicjatyw edukacyjnych w szkolnym środowisku wielokulturowym”).

Współpraca: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu, Muzeum Karkonoskie i Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze, Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Cieplicach, GWZO w Lipsku, Instytut Herdera w Marburgu i Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu, a także Dom Norweski w Cieplicach. Polsko-Czesko-Niemiecką współpracę transgraniczną budującą mosty oprzeć na hasła „Śląska Droga” w nawiązaniu do nazwy dawnego szlaku wiodącego przez Jelenią Górę i Karpacz. Finansowanie: Fundusze EOG i norweskie mające na celu zmniejszanie nierówności społeczno-ekonomicznych w Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz umacniania stosunków dwustronnych z piętnastoma państwami członkowskimi UE z Europy Środkowej i Wschodniej. Priorytety projektu: ochrona środowiska i zarządzanie nim; zmiana klimatu i energia odnawialna; innowacyjne zielone technologie; godna praca i dialog trójstronny; społeczeństwo obywatelskie; rozwój społeczno-ludzki; ochrona dziedzictwa kulturowego; badania i stypendia.

LETNI TEATR RZEMIOSŁA

Impreza plenerowa zorganizowana przy współpracy z Muzeum Narodowym we Wrocławiu w Pawilonie Czterech Kopuł oraz w Parku Zdrojowym w Cieplicach przy współpracy z Muzeum Przyrodniczym w Cieplicach, Zarządem Uzdrowiska i z Zespołem Szkół Rzemiosł Artystycznych im. Stanisława Wyspiańskiego (mająca na celu podniesienie prestiżu szkoły, kwalifikacji jej uczniów i zmotywowanie ich do pracy oraz pozyskanie ich wolontariatu do tworzenia warsztatów artystycznych dla dzieci szkół podstawowych i przedszkoli).

ZIMOWY TEATR RZEMIOSŁA

Wystawa najlepszych prac uczniowskich Szkoły Wyższej Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu oraz Zespołu Szkół Rzemiosł Artystycznych w Cieplicach oraz regionalnych rzemieślników, prezentowana we wnętrzach Muzeum Architektury. Finisarz wystawy połączony z kameralnym koncertem i wręczeniem nagród laureatom konkursu PIĘKNO RZEMIOSŁA.

SZCZEGÓŁOWY OPIS PROGRAMU DZIAŁALNOŚCI MUZEUM WRAZ Z PROPOZYCJĄ WYSTAW CZASOWYCH W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE LATA

Program działalności Muzeum jest tak skonstruowany, aby każdy rok miał przewodni temat, a każdy miesiąc wiodące hasło. W ten szkielet wpisane są wystawy i wydarzenia ściśle związane z tematem roku i hasłem miesiąca, ale jednocześnie zaproponowałam wątki długoterminowe w postaci imprez cyklicznych jak i dużych projektów. Ich realizacja będzie wymagała pozyskania środków zewnętrznych w konkursach organizowanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ogłaszane przez Marszałków Województw, poprzez programy NIMOZ, Narodowego Centrum Kultury, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, bądź drogą *crowdfundingu*. W odniesieniu do systematycznych działań budujących społeczeństwo obywatelskie i służących ochronie zasobów naszej planety i propagowaniu zrównoważonego rozwoju, a także promocji architektury Europy Środkowej kluczowe byłyby Fundusze Europejskie na infrastrukturę, klimat i środowisko oraz Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Pełny wachlarz możliwości w zakresie dywersyfikacji źródeł finansowania działalności Muzeum przedstawiłam szczegółowo w części poświęconej temu zagadnieniu.

Zadaniem tej sprecyzowanej konstrukcji, szkieletu dziesięcioletniego planu jest stała obecność w mediach i internecie, wzmocnienie aktywności w społeczeństwie i wypełnianie misji popularyzatorskiej i edukacyjnej Muzeum Architektury we Wrocławiu. Program roczny i tematy wystaw byłyby ogłaszane publicznie na wykładzie styczniowym i równocześnie na stronie internetowej MAW. Stałe formy komunikacji określone zostały w programie jako: wystawy, ekspozycje cyfrowe (e-wystawa) i fotograficzne (fotowystawa), warsztaty, zabawy, debaty, dyskusje panelowe, wykłady i prelekcje, publikacje, spotkania osiedlowe, spacer, wycieczki rowerowe i autokarowe, konferencje, a także filmy dokumentarne, artykuły prasowe oraz krótkie formy do zamieszczenia na YouTube oraz aktywności w sieci (facebook, instagram, twitter etc).

Platforma internetowa ŚWIAT ARCHITEKTURY pomoże spojrzeć na architekturę lokalnie i globalnie prezentując sylwetki wybitnych architektów w historii i współcześnie, E-MUZEUM ARCHITEKTURY W POLSCE – ma wzmocnić opiekę nad zabytkami i wesprzeć krajową turystykę, E-MUZEUM ARCHITEKTURY EUROPY ŚRODKOWEJ – promować działalność architektoniczną szerzej pojmowanego regionu, zaś zwoływane FORUM ARCHITEKTÓW reagowałoby na potrzeby chwili w Polsce, zapraszając także specjalistów rozmaitych dziedzin do interdyscyplinarnych konsultacji.

W styczniu, wykładowi zapowiadającemu roczną działalność, ma towarzyszyć informacja o konkursie adresowanym do młodzieży szkół średnich i studentów związanym z tematyką roku, a rozpisany przy współpracy z Dolnośląską Izbą Architektów, Wydziałem Architektury Politechniki Wrocławskiej i Stowarzyszeniem Architektów Polskich. Ich zadaniem będzie popularyzacja tematyki architektonicznej i współtworzenie wizji przyszłości przestrzeni miejskiej przyjaznej dla wszystkich mieszkańców. Ich rozstrzygnięcie oraz wybór laureata nagrody za książkę architektoniczną roku,

ogłaszane byłoby w grudniu po wykładzie zamykającym sezon. Tworzone online tematyczne KALEJDOSKOPY architektów i budowli, będą systematycznie uzupełniane dzięki internetowej, otwartej formie, co zbuduje bazy danych dostępnych na stronie Muzeum, ale także uatrakcyjni prowadzenie blogów tematycznych i reagowanie na głosy publiczności.

Dwa stałe cykle spotkań uważam za niezbędne w związku z wyzwaniem naszych czasów, a mianowicie: ECOBUDOWA i MIASTO-OGRÓD oraz WROCŁAW-MIASTO-OGRÓD. Zadaniem pierwszego byłoby popularyzowanie wiedzy na temat najnowszych technologii, przyjaznych człowiekowi i środowisku naturalnemu szczególnie na obszarach wiejskich, zaś kolejne konstituując think-tanki proponowałby ekologiczne rozwiązania w planistyce, budownictwie i projektach rewitalizacyjnych Wrocławia i innych miast w kraju. Ponadto w osobnym zestawie wykładów PRZESTRZEŃ MIEJSKA XXI W., spotkania osiedlowe i panelowe, promowałby ważne dla naszych czasów postawy preferując odpowiedzialność społeczną (poprzez narzędzia socjologii i antropologii), szacunek dla kontekstu miejsca i środowiska naturalnego i solidne rzemiosło z myślą o limitowanych zasobach naturalnych naszej planety. ŚLĄSKI RUCH ODNOWY RZEMIOSŁA, w nawiązaniu do najlepszych tradycji tego regionu, ma wesprzeć wszelkie lokalne działania i projekty służące ochronie zawodów wypieranych przez konsumpcjonizm i masową produkcję. W cyklu OBRAZ ŚWIATA – MUZEA zaproponowałabym charakterystykę architektury i zbiorów muzealnych na świecie.

TEMATY I ZADANIA ROCZNE:

MIASTO – OGRÓD

- główna wystawa: WROCŁAW-MIASTO-OGRÓD
Próba nakreślenia wizji przyszłości dużych skupisk ludzkich, jako miejsc pełnych zieleni, parków i ogrodów, aglomeracji miejskich dążących do samowystarczalności w zakresie produkcji żywności (współpraca: Wydziały Architektury i Architektury Krajobrazu Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytet Przyrodniczy, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).
- wykład otwierający rok: ARCHITEKTURA DLA PLANETY W KRYZYSIE / ogłoszenie konkursu na projekt roku

wykład: HISTORIA OGRODÓW I PARKÓW – OD EDENU PO GLOBALNY OGRÓD

e-wystawa: mapa parków Wrocławia

wystawa: MIASTO MARCHEWKI (objazdowa wystawa Carrot City – Designing for Urban Agriculture, współpraca: Wydział Nauk Architektonicznych Uniwersytetu Ryerson w Toronto)
debata: miejskie rolnictwo

spacery weekendowe: parki, ogrody, lasy, wyspy i wybrzeża Wrocławia (oparte na rekrutacji wolontariuszy)

promocja książki: architektura krajobrazu XXI wieku współpraca Deutsches Architekturmuseum we Frankfurcie nad Menem, książka Annette Becker, Peter Cachola Schmal

dyskusja panelowa: architektura i wizje przyszłości przyjaznej dla klimatu i bioróżnorodności

konferencja: MIASTO – OGRÓD (współpraca Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Politechnika Wrocławska, Politechnika Drezdeńska/TU Dresden); organizacja think-tanków i spotkań w celu poszukiwania nowoczesnych i najodpowiedniejszych dla naszego miasta rozwiązań urbanistycznych, komunikacyjnych oraz wszelkiego rodzaju propozycji ekologicznych w planistyce, budownictwie i projektach rewitalizacyjnych Wrocławia.

wystawa: ZIELONO MI – o sposobach zazieleniania miasta istniejących i nowych budynków z przykładami zaangażowania polityków w zielen infrastrukturalną (współpraca: Deutsches Architekturmuseum we Frankfurcie nad Menem)

film: Wrocław – miastoogród (sic!)

publikacja: „Wrocław – miastoogród” – katalog wystawy

e-wystawa: PIONIERZY WSPÓŁCZESNOŚCI: etyka i estetyka – architektura zaangażowana społecznie Francisa Kéré

wykład: najnowsze strategie architektury krajobrazu (współpraca: Muzeum Architektury Politechniki Monachijskiej)

warsztaty i konkursy dla dzieci: miasto motyli; zazielenianie dachów i balkonów; budujemy budki lęgowe dla ptaków (wróble, sikorki, kowaliki, muchołówki); dom dla owadów (współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu; nagrody – mieszkanki kwiatowe owadolibne i nektaronośne)

- wykład zamykający rok: RAJSKIE OGRODY PERSJI / rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku

KALEJDOSKOP NAJWIĘKSZYCH ARCHITEKTÓW KRAJOBRAZU

1. Ogród Zoologiczny i jego mała architektura (współpraca z wrocławskim ZOO)
2. Osiedla-ogrody: Sępólno, Oltaszyn – recepcja brytyjskiej koncepcji z pocz. XX w. (współpraca Dolnośląska Okręgowa Izba Architektów)
3. Parki dzielnicowe, osiedlowe, dziedzińce, skwery i kwietniki: m.in. W. Andersa, S. Tołpy, M. Dąbrowskiej, J.W. Goethego, K. Kolumba, St. Staszica i J. Słowackiego, J. Kasprowicza, S. Staszica, E. Stein; Strachociński, Biskupiński, Grabiszyński, Widawski, Tarnogajski, Skowroni, Leśnicki, Stabłowicki, Wojszycki, Złotnicki, Kleciński, Radwanicki, Pilczycki, Brochowski (grabowy labirynt), Bieńkowicki, Pawłowicki, Sołtysowicki, Strachowicki (praca z wolontariuszami połączona z wpisami na facebooku; współpraca: Zarząd Zieleni Miejskiej, Departament Zrównoważonego Rozwoju)
4. Wybrzeża i bulwary: m.in. S. Wyspiańskiego, M. i L. Kaczyńskich, X. Dunikowskiego oraz ul. Na Grobli (spacery architektoniczno - przyrodnicze z architektami i historykami sztuki)
5. Promenada Staromiejska (spacery studyjne – natura i sztuka; prowadzący: historycy sztuki i przyrodnicy; współpraca z Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu i Uniwersytetem Przyrodniczym)
6. Park Szczytnicki oraz Pergola i tereny wystawowe (spacery studyjne – natura i sztuka; prowadzący: historycy sztuki i przyrodnicy; współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym)
7. Ogrody: Botaniczny, Japoński (spacery studyjne – natura i sztuka; prowadzący: historycy sztuki i przyrodnicy; współpraca: Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Przyrodniczy, NID)
8. Parki: Południowy, Zachodni, Wschodni (praca z wolontariuszami połączona z wpisami na facebooku; współpraca: Zarząd Zieleni Miejskiej, Departament Zrównoważonego Rozwoju)
9. Wyspy: Opatowicka, Słodowa, Piaskowa, Tamka oraz Ostrów Tumski (przyroda ujarzmiana – tamy, śluzy, elektrownie wodne; prowadzący: architekci oraz historycy sztuki)
10. Najnowsze parki: Tysiąclecia, Mamuta, Lechitów, Leonarda da Vinci, Uśmiechu (kieszonkowy), Kępa Mieszczańska (współpraca: Zarząd Zieleni Miejskiej, Departament Zrównoważonego Rozwoju, Politechnika Wrocławska)
11. Cmentarze Wrocławia: Żydowski, Grabiszyński, Osobowicki, Bujwida (współpraca: Zarząd Cmentarzy Komunalnych, Departament Zrównoważonego Rozwoju)
12. Niskie Łąki, lasy i polany: Las Rakowiecki, Las Strachociński, Las Zakrzowski, Las Kuźnicki, Las Osobowicki, Lasek Oporowski, Polana Popowicka oraz psie łąki i Oława Zatoka (praca z wolontariuszami połączona z wpisami na facebooku; współpraca: Zarząd Zieleni Miejskiej, Departament Zrównoważonego Rozwoju)

WNETRZE

- główna wystawa: SCENOGRAFIE I ARANŻACJE ARCHITEKTÓW

Historia i współczesność zna wielu wybitnych architektów, którzy wyspecjalizowali się w dziedzinie scenografii teatralnej, filmowej, czy aranżacji wielkich przedsięwzięć wystawienniczych. To będzie o nich wystawa (współpraca: Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o., Teatr Polski we Wrocławiu, Opera Wrocławska, wrocławskie firmy architektoniczne i aranżatorskie).

- wykład otwierający rok: PRZEKRACZANIE GRANIC – ARCHITEKTURA OTWARTA NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE (ogłoszenie konkursu na projekt roku)

publikacja: „Scenografie i aranżacje architektów” – katalog wystawy

spacery weekendowe rozpisane na miesiące

wystawa: Takaharu i Yui Tezuka i japońska estetyk domu bez ścian

wystawa: WNETRZE MIASTA

e-wystawa: MAKIETA LWOWA 3D

wykład: Architektura wychodząca od wnętrza i projektowana od zewnątrz.

film: Architekci w scenografii i aranżacji.

debata: izolacja i integracja w architekturze i urbanistyce, a globalizacja i globalizacja (współpraca: Muzeum Współczesne Wrocław)

warsztaty i konkursy: scenograficzne (współpraca Teatr Lalek, Teatr Polski, Opera Wrocławska)

e-wystawa: SCENOGRAFIE I ARANŻACJE ARCHITEKTÓW W HALI STULECIA

wystawa: minimalizm i zmysłowość Petera Kulki / Minimalism and Sensuality Peter Kulka (współpraca: Deutsches Architekturmuseum we Frankfurcie nad Menem)

- wykład zamykający rok: – INTEGRACJA I IZOLACJA W ARCHITEKTURZE / rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku

KALEJDOSKOP WYBITNYCH ARCHITEKTÓW SCENOGRAFÓW I ARANŻATORÓW WNĘTRZ

1. wewnątrz – zewnątrz, integracja – izolacja
spacer: Hala Stulecia, pergola, park Japoński, WUWA
2. przestrzeń świątyni
spacer: wrocławskie fary miejskie
3. brak wnętrza – świątynie pomniki
prelekcja: zigguraty, piramidy i stupy
4. iluzjonistyczne
spacery: Panorama Racławicka, Leopoldina
5. zamek czy pałac?
spacer: pałac Spätgena – zamek królewski
6. wyimaginowane
wystawa cyfrowa: Piranesi i Hala Stulecia
prelekcja: przestrzeń ludzka i nieludzka
7. wewnątrz i panorama miasta
spacer: ul. Świdnicka – Rynek – Most Pomorski
8. wewnątrz muzealne
oprowadzanie: Pawilon Czterech Kopuł
9. wyposażenie wnętrz
spacer: Muzeum Narodowe – wystawa *Cudotwórcy*
10. meble projektowane przez architektów
prelekcja i pokaz w Muzeum Architektury
11. połączenie z zewnątrz
spacer: z Muzeum Architektury, ul. Wita Stwosza i św. Marii Magdaleny do Rynku (drzwi, okna, portale, balkony)
12. architektura w architekturze na scenie
spacer: Teatr Polski, Opera Wrocławska

PROJEKT MIASTO PRZYSZŁOŚCI

- główna wystawa: WROCŁAW – WIZJE MIASTA PRZYSZŁOŚCI

Wystawa jubileuszowa na sześćdziesięciolecie istnienia Muzeum Architektury we Wrocławiu porównująca dawne i obecne wizje przyszłości miasta (współpraca: wszystkie instytucje i podmioty chętne do świętowania jubileuszu).

- wykład otwierający rok: FENOMEN WROCŁAWIA – ŻYCZENIA DLA MIASTA I MUZEUM ARCHITEKTURY (ogłoszenie konkursu na projekt roku)

wystawa: PROJEKTY NIEZREALIZOWANE (oparta na materiałach z Archiwum Budowlanego, współpraca: Architekturmuseum TU Berlin, Deutsches Architekturmuseum we Frankfurcie nad Menem, Deutsches Historisches Museum w Berlinie) / publikacja: „Niezrealizowane projekty w architekturze” – katalog wystawy

debata: URBANIZACJA ŚWIATA (współpraca: Muzeum Współczesne Wrocław)

wykład: katedra/ratusz – Leopoldiana – Hala Stulecia

e-wystawa: współczesna architektura w Afryce i innowacyjność budownictwa zaangażowanego (współpraca: Muzeum Architektury Politechniki Monachijskiej, projekty z Burkina Faso, Kenii, Madagaskaru, Nigerii, RPA, Senegalu i Tunezji).

debata: aspekty ekologiczne, ekonomiczne i społeczne w architekturze XXI w.

e-wystawa: GEOGRAFIA MIGRACJI I MIASTA EUROPY (scenariusze urbanistyczne i prototypy architektoniczne w odpowiedzi na współczesne problemy migracyjne; współpraca Architekturmuseum der TU München, University of the Witwatersrand w Johannesburgu, Goethe-Institut)

debata: MIASTO – WIELKI PROJEKT (współpraca: Centrum Innowacji i Biznesu Politechniki Wrocławskiej, Climate Action Network, Departament Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miasta Wrocławia)

wykład: WIZJE WROCŁAWIA W LATACH DWUDZIESTYCH XX W.: BERG – MAY – RADING

debata: MUZEUM ARCHITEKTURY DLA PRZYSZŁOŚĆ WROCŁAWIA

wystawa: Nowoczesna architektura słowacka (współpraca: Architekturmuseum TU Berlin)

debata: konflikt / wojna i odbudowa (na przykładach z Afganistanu, Bośni, Cypru, Hercegowiny, Irlandii Północnej, Izraela i Palestyny, Polski, Kosowa, Niemiec oraz Rwandy)

e-wystawa: PIONIERZY WSPÓŁCZESNOŚCI: George Matei Cantacuzino i modernizm w Rumunii (współpraca: Universitatea Technica de Constructii w Bukareszcie i Architekturmuseum TU Berlin)

wystawa: MIASTA – WIDMA (Persepolis w Iranie, Angkor-Wat w Kambodży, Hashima w Japoni, w Turkmenistanie, Neft Daslari w Azerbejdżanie, czarnobylska Prypeć w Ukrainie, Varosha na Cyprze, Ordos w Chinach)
film: „Oil Rocks” Marca Wolfensbergera

książka – „Kalendarium wydarzeń 60-lecia MAW”

premiera filmu o Wrocławiu i Muzeum oraz promocja „Kalendarium wydarzeń 60-lecia”

konferencja: OSOBOWOŚĆ PROJEKTU (sposoby prezentacji projektów, indywidualny styl ekspresji zamysłów architektonicznych) / publikacja: OSOBOWOŚĆ PROJEKTU W ARCHITEKTURZE

e-wystawa: CK I MIASTO DZIECI

wykład: funkcjonalizm Gropiusa i architektura przestrzeni uniwersalnej Miesa van der Rohe w konsumpcyjnym sosie

warsztaty dla dzieci: zbuduj sobie miasto

prelekcja: wrocławska futurologia; współczesne marki architektoniczne; Witruwiusz: trwałość, użyteczność i piękno

e-wystawa: PROJEKT – od gotyckiej katedry po internetowe gotowce

film: ANONIMOWE PROJEKTY: Leopoldina, Lubiąż, Krzeszów

debata: MIASTO W KORKU

prelekcja: o kilku miastach, które miały zniknąć z mapy świata (od Kartaginy i Persepolis po Warszawę i Mariupol)

debata: struktura budynków i struktura społeczna (współpraca: Muzeum Współczesne Wrocław)

prelekcje: najstarsze miasta świata; prelekcja: parki i ogrody Wrocławia; miasta widma; ecodomy; miasta przyszłości

- wykład zamykający rok: WROCŁAW – MIASTO ECOPRZYSZŁOŚCI / rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku

KALEJDOSKOP NAJWIĘKSZYCH ARCHITEKTÓW – URBANISTÓW

1. zniszczenia wojenne i odbudowa

spacer: rynek wrocławski w XIX w., zniszczenia i odbudowa

2. architektura sakralna XXI w.

objazd: najnowsze świątynie Wrocławia

3. urbanistyka, place, arterie komunikacyjne i osiedla

debata: miasto w korku

4. miejski krwioobieg – ulice, rzeki i mosty

spacer: ulica Świdnicka

prelekcja: mosty Wrocławia

5. ecoparki i ecoogrody

spacer: ogrody przyszłości

6. budynki firm i parkingi

spacer: kontrowersyjne realizacje

7. architektura 1965-2025-2050

spacer: 1965-2025 od pl. Nowy Targ do Archicomu
8. aspekt ekonomiczny i ekologiczny
spacer: Hydropolis
9. style projektowania
10. place – salony miasta
11. klimat i pory roku i strony świata w projektowaniu
12. miasta widma

TO NIE DETAL

- główna wystawa: TO NIE DETAL
Prezentacja roli detalu architektonicznego, ornamentu i dekoracji, sposobu ich projektowania i użycia oraz formy finalnej, która jest znakomicie wpisana w bryłę całej budowli.
publikacja: „To nie detal” – katalog wystawy
- wykład otwierający rok: ŚWIAT DETALU / W DETALU (ogłoszenie konkursu na projekt roku)

wydarzenie roku: INAUGURACJA RUCHU ODNOWY RZEMIOSŁA / ogłoszenie konkursu na projekt roku

wystawa: RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE W ARCHITEKTURZE NA ŚLĄSKU

wystawy cyfrowe i filmy na temat:

- działającej w latach 1791-1932 Akademii Sztuki i Rzemiosła Artystycznego (Die Akademie für Kunst und Kunstgewerbe zu Breslau), jej organizacji i głównych założeń związanych z ruchem odnowy rzemiosła i współpracą z architektami.
- powstałej w 1902 r. Szkoły Snycerskiej (Holzschnitzschule Bad Warmbrunn)

wystawa: DYREKTORZY – Hans Poelzig (1902-1916), August Endell (1916-1925) i Oskar Moll (1925-1932)

e-wystawa: ROLA DETALU W ARCHITEKTURZE PRAGI

wystawa: FASCYNACJA ISLAMSKIM DZIEDZICTWEM AL-ANDALUS (współpraca: Museo Archeológico de Córdoba, Architekturmuseum TU Berlin i Uniwersytet w Zurychu)

zabawa dla dzieci: motyw przewodni miesiąca zostanie podświetlony w MAW i zadaniem dzieci będzie znalezienie go i odpowiedź na zagadkę; zwycięzcy konkursów zostaną nagrodzeni

warsztaty rysunkowe dla najmłodszych i starszych: ORNAMENT

wystawa: podwójne życie ornamentu

fotowystawa: schody w fotografii architektonicznej XIX i XX w. (współpraca AM TU Berlin)

fotokonkurs: piękno detalu (nagrodą wyjazd do Pragi)

wycieczka do Pragi śladami Jože Plečnika (współpraca: Galeria Narodowa w Pradze)

- wykład zamykający rok: DACHY ŚWIATA (rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku)

KALEJDOSKOP ARCHITEKTÓW MISTRZÓW DETALU

1. drzwi
spacery w wersji dla dorosłych i dla dzieci: różnorodność form otworów wejściowych – drzwi i portali we Wrocławiu
2. okno
okna Wrocławia spacery dla dzieci i dla dorosłych TRASA
warsztaty dla dzieci
film z udziałem najmłodszych na YouTube – odpowiedzi na pytanie co to jest okno
3. fasada
spacery: o elewacjach ich dekoracji balkonach, wykuszach...
4. ściana
spacer: statyka ściany
5. podłoga
spacer: posadzki
prelekcja: pod stopami: od mozaiki do betonu
6. kolumna i filar
spacer: fascynujące dekoracje kolumn i filarów
7. sufit i sklepienie
spacer: strop, sufit, sklepienie i niebo

8. dach i szczyt
spacery: dachy, szczyty, a nawet kominy Wrocławia
9. schody i korytarz
spacery: elegancja schodów Wrocławia
10. wieża
objazd: stare i nowe wieże Wrocławia
11. kopuła
spacer: kopuły Wrocławia
12. detal architektoniczny
spacer: piękno w detalu

RZEŻBA I BUDOWLA

- główna wystawa: ARCHITEKTURA JAK RZEŻBA
W architekturze kształtowanej od zewnątrz szata jest najistotniejsza, ale czy zawsze ważniejsza od wnętrza? Warto przyjrzeć się przypadkom budowniczych-rzeźbiarzy, genialnej formie jaką nadają swoim dziełom oraz zajrzeć do środka tych budowli.
publikacja: „Architektura jak rzeźba” – katalog wystawy
- wykład otwierający rok: Architektura jak rzeźba: Angkor-Wat i Sagrada Familia (ogłoszenie konkursu na projekt roku)

INAUGURACJA SZKOŁY RYSUNU MAW

wykład: rzeźbiarska architektura postmodernizmu na świecie

e-wystawa: LWOWSKI PINSEL (rzeźba w architekturze Johanna Georga Pinsla, współpraca: Muzeum Pinsla we Lwowie)

wykład: Matthias Steinl – realizacje na Śląsku i w Austrii

debata: ARCHITEKT RZEŻBIARZ KONTRA KONSTRUKTYWIZM

spacery: rzeźby i płaskorzeźby w architekturze Wrocławia

e-wystawa: Dekonstruktywizm Franka Owena Gehry i rzeźbienie architektury.

warsztaty dla dzieci i młodzieży: ornament

- wykład zamykający rok: Rzeźba w architekturze i rzeźba jak budowla: od Partenonu po Statuę Wolności / rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku

KALEJDOSKOP ARCHITEKTÓW-RZEŻBIARZY

1. architektura jak rzeźba
2. konstrukcja i dekonstrukcja
3. rzeźba i płaskorzeźba w architekturze
4. dekoracja w świecie muzułmańskim
5. ornament orientalny
6. rzeźba jak architektura
7. mała architektura
8. architektoniczne modele małej i dużej architektury
9. pomnik w przestrzeni miejskiej
10. konserwacja detalu architektonicznego, rzeźb i płaskorzeźb
11. pomniki – budynki

MIESZKANIE – SZKOŁA/PRACA – REKREACJA

- główna wystawa: MIESZKANIE – SZKOŁA/PRACA – REKREACJA / NA POCZĄTKU XX i XXI W.
Wrocławska wystawa WUWA po raz pierwszy w skali globu pokazała związek mieszkania z miejscem pracy, wychodząc poza wciąż dominujący schemat traktowania tych zagadnień w izolacji. Tym czasem ruchy ekologiczne, a dobitnie pandemia uświadomiły nam, że jest to zagadnienie kluczowe dla przyszłości naszej planety. Dziś musimy pytać o strukturę miast przyszłości w których dojazd do pracy, transport dzieci do szkół i przedszkoli, komunikacja miejska i indywidualna, rekreacja będą lepiej zorganizowane, poprawią jakość życia mieszkańców i przyniosą ogromne oszczędności nie tylko miastu.
publikacja: katalog wystawy MIESZKANIE – SZKOŁA/PRACA – REKREACJA / WROCŁAW POCZĄTKÓW XX i XXI WIEKU
- wykład otwierający rok: ARCHITEKTURA JAK LEKARSTWO (ogłoszenie konkursu na projekt roku)

dyskusja panelowa: PONOWOCZESNA SZKOŁA I JEJ OTOCZENIE

e-wystawa: DOM NA WSI I DIALOG Z TRADYCYJĄ (współpraca z Narodowym Instytutem Dziedzictwa i oddziałami we Wrocławiu i Olsztynie, wsparcie dla programu „Twój dom – dialog z tradycją”)

e-wystawa: MODELOWE MIEJSCE PRACY

e-wystawa: ECOSZKOŁA

publikacja: „Szkoła przyszłości” – katalog wystawy

debata: PRACA W DOMU I 30-MINUTOWE MIASTO

wystawa: ARCHITEKTURA UZDROWISKOWA W POLSCE

Zadaniem wystawy oraz planowanej publikacji byłoby wspieranie mody na kurorty.

Współpraca z Polską Grupą Uzdrowisk, Uniwersytetem Medycznym we Wrocławiu, Muzeum Przyrodniczym w Jeleniej Górze i monografistami śląskich kurortów. Dofinansowania ze strony Polskiej Grupy Uzdrowisk i Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu.

debata: PANDEMICZNA REWOLUCJA W PRACY I KOMUNIKACJI – W STRONĘ METAWERSUM?

e-wystawa: METAWERSUM

e-wystawa: WŁOSKIE WIEŻOWCE-OGRODY

spacery weekendowe: domy własne architektów we Wrocławiu; WUWA; zielone salony

e-wystawa: skwery, ogrody, parki i zieleńce w miejskiej planistyce

wystawa: ESTETYKA BLOKOWISKA?

dyskusja panelowa: SZKLANY GABINET (z udziałem architektów, psychologa, socjologa i historyka sztuki)

warsztaty dla dzieci: ZAPROJEKTUJ SWOJĄ SZKOŁĘ

debata: STREFY ZAKAZANEGO RUCHU / OBRONA PRZED AUTEM

wystawa: ŚWIATOWE TRENDY W ARCHITEKTURZE WYSOKOŚCIOWEJ

- wykład zamykający rok: MIESZKANIE – SZKOŁA – PRACA I WALKA Z PONOWOCZESNYM STRESEM
(rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku)

KALEJDOSKOP TWÓRCY MIESZKAŃ I MIEJSC PRACY PRZYJAZNYCH CZŁOWIEKOWI

1. domy i hotele
2. biurowce, fabryki i zakłady przemysłowe
3. kino, teatr, restauracja

4. mała i wielka firma
5. budowle użyteczności publicznej
6. zrównoważony transport
7. dom własny architekta
8. z domu do pracy
9. wnętrze w którym pracuję
10. praca i zieleń
11. zielone osiedla
12. wieżowiec

ZAMEK I PAŁAC – METAMORFOZY

- główna wystawa: ZAMKI NA ŚLĄSKU – TRADYCJA, PRZEMIANY I WSPÓŁCZESNOŚĆ

Specyfika śląskiej krainy polega między innymi na dużym zagęszczeniu budowli obronnych od warowni po potężne zamki, które w okresie nowożytnym zwykle popadały w ruinę. Niektóre z nich trwały jako siedziby starych rodów inne były przebudowywane na rezydencje plutokracji. Ich złożone dzieje to fascynująca opowieść, a wizerunki utrwalane były od stuleci w rysunku, malarstwie, grafice, obiektywem aparatu fotograficznego i kamery (współpraca: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej, Śląskie Studio Architektury)

- wykład otwierający rok: zamek i pałac w krajobrazie oraz ich współczesna misja (ogłoszenie konkursu na projekt roku)

deбата: architektura władzy

publikacja: „Zamki na Śląsku. Tradycja, przemiany, współczesność” – katalog wystawy

prelekcja: rezydencje królewskie w Paryżu i Wersal

prelekcja: wrocławski pałac czy zamek? (współpraca Muzeum Miejskie Wrocławia)

prelekcja: El Escorial

wykład: Chiny – Zakazane Miasto

wykład: Iran – Persepolis

wystawa: WAWEL – MALBORK – KSIĄŻ (współpraca: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Zamek Królewski na Wawelu, Zamek w Malborku, Zamek Książ w Wałbrzychu, Victoria & Albert Museum)

e-wystawa: ZAMKI KRZYŻACKIE – PRAWDA I LEGENDA

wykład: Syria – Krak des Chevaliers

wystawa: ODBUDOWY I PRZEBUDOWY ŚLĄSKICH ZAMKÓW (współpraca: Politechnika Wrocławska, Śląskie Studio Architektury)

prelekcja: Tower of London

e-wystawa: ZAMKI I PAŁACE W TOPOGRAFII WERNERA

wycieczka: Zamek Książ w Wałbrzychu

spacery weekendowe: pałace Wrocławia; gdzie są zamki we Wrocławiu?; fortyfikacje Wrocławia; bunkry Twierdzy Breslau (współpraca: Muzeum Współczesne Wrocław)

wykład: Turcja – Topkapi

e-wystawa: PAŁACE W TOPOGRAFII WERNERA

prelekcja: wiedeński Hofburg i Schönbrunn

deбата: rekonstrukcja – konserwacja – renowacja

e-wystawa: ROMANTYCZNE RUINY ZAMKÓW NA ŚLĄSKU

dyskusja panelowa: polityczna historia architektury (współpraca: Zamek Królewski w Warszawie w ramach projektu Rezydencje Europy)

- wykład zamykający rok: ZAMEK I PAŁAC – METAMORFOZY (rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku)

KALEJDOSKOP PROJEKTANTÓW, BUDOWNICZYCH I RESTAURATORÓW ŚLĄSKICH ZAMKÓW

1. zamek i pałac
2. warownia – fortyfikacja – bunkier
3. zamki w Polsce
4. typologia zamków
5. europejskie Wersale
6. pałac miejski
7. średniowieczne zamki na Śląsku
8. zamki wrocławskie
9. wrocławskie pałace
10. malownicze ruiny
11. odbudowa zamków w XIX i XX w.
12. zamki śląskie na tle Europy

SACRUM I PROFANUM W ARCHITEKTURZE

- główna wystawa: SACRUM I PROFANUM W ARCHITEKTURZE

Podział sztuki na religijną i świecką często przy głębszej analizie okazuje się sztuczny. Wystawa pokaże najciekawsze przykłady architektury w której świętość i świeckość przenikają się na różne sposoby. Spojrzenie poza Europę ujawni inne wymiary sacrum i profanum w kulturach świata.

- wykład otwierający rok: ARCHITEKTURA MITYCZNA, MAGICZNA I MISTYCZNA / ogłoszenie konkursu na projekt roku

dyskusja: SAKRUM W PROFANUM i vice versa

wykład: O ZŁOŻONYCH DZIEJACH ARCHITEKTURY WROCŁAWSKIEJ LEOPOLDINY, KLASZTORU W LUBIAŻU I ZAMKU W KSIĄŻU

wykład: ARCHITEKTURA MÓWIĄCA LEDOUX

e-wystawa: sowiecka architektura władzy w Moskwie

prelekcja: ARCHITEKTURA MEDYTACJI

e-wystawa: BRAMY NIEBA – synagogi dawnej Rzeczypospolitej (w nawiązaniu do książki Marii i Kazimierza Piechotków; współpraca: POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich)

prelekcja: INDIE – AJANTA I ELLORA

prelekcja: ARCHITEKTURA I MISTYCYZM

wykład: VERNACULAR ARCHITECTURE IN THE HIMALAYAS

wykład: Kambodża – Angkor Wat

publikacja: „Architektura medytacji”

wykład: KOŚCIÓŁ PIELGRZYMKOWY MARYI KRÓLOWEJ POKOJU GOTTFRIEDA BÖHMA I BETONOWA KATEDRA W NEVIGES (współpraca: Deutsches Architekturmuseum we Frankfurcie nad Menem)

prelekcja: ARCHITEKTURA TEMPLARIUSZY W PORTUGALSKIM TOMAR (współpraca: Igreja de Castelo Templário, Tomar)

prelekcja: ETIOPIA – LALIBELA

publikacja: „Architektura medytacji” (współpraca: Leibniz Center for the Modern Orient)

- wykład zamykający rok: NAJWIĘKSZE ŚWIĄTYNIE AZJI NA LIŚCIE ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO (rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku)

KALEJDOSKOP ARCHITEKTURY SYMBOLU

1. strzechy budowlane i wolnomularze
2. krzyżowcy i templariusze
3. katedra – budowla – symbol
4. monolity
5. architektura i mistycyzm
6. Cluny wielkie, wpływowe, zburzone
7. malowane świątynie Cypru i Rumunii
8. zigguraty, piramidy i stupy
9. świątynie pełne tajemnic
10. historia kolumny
11. sklepienie – kopuła – niebo
12. ściana witraży

FUNKCJA – MATERIAŁ – FORMA

- główna wystawa: KONSUMPCJONIZM I „ŚWIĄTYNIE” HANDLU
Historia budowli handlowych jest niezwykła. We Wrocławiu można dokładnie prześledzić ich przemiany od sukiennic, przez hale targowe po renomowane domy towarowe i współczesne galerie handlowe. Wystawa ma zaprezentować te metamorfozy na tle historii społecznej i jednocześnie podjąć próbę zaangażowania galerii handlowych w akcje edukacyjne Muzeum Architektury we Wrocławiu. Publikacja: KONSUMPCJONIZM I „ŚWIĄTYNIE” HANDLU – katalog wystawy
- wykład otwierający rok: POSZUKIWANIE HARMONII FUNKCJI, MATERIAŁU I FORMY W ARCHITEKTURZE / ogłoszenie konkursu na projekt roku

e- wystawa: FABRYKI SNÓW (o trwałej i efemerycznej architekturze wytwórni filmów)

wystawa: PIONIERZY WSPÓŁCZESNOŚCI: Maciej Nowicki (1910-1950)

prelekcja: bunkier handlu czy miejska przestrzeń przygody – o ewolucji centrów handlowych od połowy XX w. po współczesność

e-wystawa: MATERIAŁ I FORMA W ARCHITEKTURZE

wykład: Z CZEGO BUDUJE SIĘ NA ŚWIECIE

e-wystawa: wieś i skansen – powrót do korzeni (współpraca: Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu, skanseny)

wystawa: ARCHITEKTURA AMBASAD W WARSZAWIE / publikacja w j. polskim i angielskim pod tym samym tytułem

e-wystawa: wielkie katastrofy budowlane (współpraca: Architekturmuseum TU Berlin)

blog: budowa z surowców wtórnych, oraz utylizacja, redukcja, recykling – ecopostawa w architekturze

debata: MATERIAŁ W ARCHITEKTURZE ERY ANTROPOCENU (def. Paula Crutzena)

e-wystawa: PIONIERZY WSPÓŁCZESNOŚCI – Erich Mendelsohn (1887-1953): Olsztyn – Wrocław – Tel Awiw

wykłady: architektura tektoniczna i organiczna

debata: architektura drewniana i problem deforestacji

wystawa: ARCHITEKTURA AMBASAD POLSKICH NA ŚWIECIE / publikacja w j. polskim i angielskim pod tym samym tytułem

prelekcja: architektura konstrukcji od Notre Dame do Centres Pompidou

warsztaty i prelekcje na temat materiałów w architekturze: glina; kamień; cegła; szkło; metal; tkanina w architekturze; beton i żelbeton; ewolucje i rewolucje w architekturze; architektura szkieletowa; woda, przestrzeń i światło w architekturze; materiały naturalnego budownictwa: glina, drewno, słoma, ziemia, konopie, kamień, dań i inne tworzywa; współczesny powrót do korzeni – ecobudowa

e-wystawa: surowce wtórne w architekturze

wykład: Domy Tybetańskie / zagrożona kultura budowlana z terenów pn. Indii, Nepalu i Bhutanu i autonomicznych regionów Tybetu, Qinghai i Syczuanu w Chinach (współpraca: Muzeum Architektury TU w Berlinie)

wykład: Frank O. Gehry i materiały nieprzystawalne

e-wystawa: ARCYDZIEŁA INŻYNIERII W ARCHITEKTURZE

wykład: Orhan Pamuk i stambulskie wille i rezydencje podmiejskie (współpraca: Administracja Pałaców Narodowych w Turcji)

- wykład zamykający rok: MUZEA NA ŚWIECIE – NAJCIEKAWSZE REALIZACJE PROJEKTÓW (rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku)

KALEJDOSKOP ARCHITEKTÓW EKSPERYMENTU Z MATERIAŁ

1. budowle prehistoryczne

wizualizacja 3D megalitów w Stonehenge (współpraca: Stonehenge, Avebury and Associated Sites)

2. świątynia, kościół i klasztor

spacery tematyczne i prelekcje: katedra, kościoły i klasztory Wrocławia

wizualizacja 3D Partenonu w Atenach (współpraca: Muzeum Akropolu w Atenach, Ambasada Republiki Greckiej w Warszawie)

3. zamek, mury, warownia, twierdza i koszary

spacery tematyczne i prelekcje: twierdza Wrocław

wycieczka: zamki na Dolnym Śląsku

4. miejskie pałace, domy, wille i kamienice

spacery tematyczne i prelekcje: dom własny architekta; wrocławskie pałace, domy, wille i kamienice

5. ratusz i rynek

spacery tematyczne i prelekcje: o ratuszu wrocławskim i Rynku

6. szkoła, przedszkole, wyższa uczelnia

spacery tematyczne i prelekcje: architektura szkół i wyższych uczelni Wrocławia

7. dworzec, zajezdnia

spacery tematyczne i prelekcje: wrocławskie dworce i zajezdnie

8. teatr i stadion

spacery tematyczne i prelekcje: wrocławskie teatry, Hala Stulecia i stadiony

9. przestrzeń handlowa

spacery tematyczne i prelekcje: sukiennice, hale targowe i galerie handlowe

10. szpital, przytułek, więzienie i łaźnia

spacery tematyczne i prelekcje: historia wrocławskich szpitali

11. muzeum

spacery tematyczne i prelekcje: dawne i obecne muzea Wrocławia

e-wystawa: projekty i realizacje budowli muzealnych na Śląsku

12. fabryka

spacery tematyczne i prelekcje: wrocławskie fabryki i zakłady przemysłowe

ARCHITEKTURA I MALARSTWO

- główna wystawa: MALARSTWO W ARCHITEKTURZE

Architektura i malarstwo współistniały w historii na bardzo różnych zasadach. Była to symbioza lub konkurencja. Warto prześledzić ten mariaż od polichromii antycznych świątyń poprzez dekoracje wnętrz i elewacji budowli oraz wirtuozerię kwadratury, współczesną architekturę malowaną światłem.

- wykład otwierający rok: ARCHITEKTURA ISTNIEJĄCA, WYIMAGINOWANA I ZAPROJEKTOWANA / ogłoszenie konkursu na projekt roku

e-wystawa: rozwój Wrocławia na planach miasta od XVI do XIX w. (współpraca z Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu)

wystawa: ARCHITEKTURA W MALARSTWIE

e-wystawa: kolor architektury Azja kontra Europa

wykład: prawdziwy kolor starożytnej Grecji

wykład: malowane świątynie Rumunii

prelekcja: Lascaux i Altamira – jaskinie malarstwa

e-wystawa: BARWA W ARCHITEKTURZE

debata: współczesny lęk przed barwą w architekturze (współpraca: Muzeum Współczesne Wrocław)

prelekcja: polichromia tradycyjnej architektury w Azji

wykład, e-wystawa i dyskusja: średniowieczne freski na Śląsku / konserwacja malarstwa ściennego

e-wystawa: kartografia i plany miast europejskich (współpraca z Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu)

publikacja: „Barwa w architekturze”

- wykład zamykający rok: ARCHITEKTURA W MALARSTWIE / rozstrzygnięcie konkursu na projekt roku

KALEJDOSKOP PANORAM MIEJSKICH F.B. WERNERA

1. kwadratura, freski i malowidła monumentalne
spacer: Leopoldina

2. architektura polichromowana
spacer: Rynek – kamienica pod 7 elektorami

3. pierwsze widoki budowli i miast
e-wystawa: kartografia i plany miast europejskich (współpraca z Biblioteką Uniwersytecką we Wrocławiu)

4. panoramy miejskie

5. topografie Werner i inni

6. obraz na ścianie
spacer: muzea Wrocławia

7. muzealne – aranżacje wnętrz

8. budowle fantastyczne

9. wirtualny Wrocław w czterech epokach
współpraca: Muzeum Miejskie Wrocławia i Śląskie Studio Architektury w nawiązaniu do „Wrocławia 1562”

10. malarstwo, grafika, rysunek

11. malarstwo w architekturze

12. architektura w malarstwie

Niżej w alfabetycznym porządku zestawiałam potencjalnych partnerów i współpracowników zaproponowanych w dziesięcioletnim planie działalności Muzeum. Z większością tych instytucji i podmiotów wcześniej już współpracowałam.

Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Ambasada Chin w Warszawie

Ambasada Iranu w Warszawie

Ambasada Królestwa Niderlandów w Warszawie

Ambasada Niemiec w Warszawie

Ambasada Republiki Greckiej w Warszawie

Ambasada Republiki Francuskiej w Warszawie

Ambasada USA w Warszawie

Architekturmuseum der Technischen Universität, München / Monachium

Architekturmuseum Schwaben, Augsburg

Architekturmuseum Technische Universität Berlin

Architekturmuseet Stockholm

Architekturzentrum Wien / Wiedeń

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Biura projektowe, pracownie architektoniczne i aranżatorskie

Centrum Innowacji i Biznesu Politechniki Wrocławskiej

Centrum Technologii Audiowizualnych CeTA we Wrocławiu

Climate Action Network (organizacje pozarządowe)

Departament Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miasta Wrocławia

Deutsches Architekturmuseum we Frankfurcie nad Menem

Dom Norweski w Cieplicach

Ekosystem Sp. z o.o.

Friedrich-Ebert-Stiftung

Goethe-Institut

Gropius Bau w Berlinie

GWZO Leibnitz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa, Lipsk

Igreja de Castelo Templário, Tomar

Instytut Herdera w Marburgu

Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec we Wrocławiu

Konsulat Generalny Ukrainy we Wrocławiu

Leibniz Center for the Modern Orient

Litewskie Muzeum Narodowe w Wilnie

Miejski Konserwator Zabytków we Wrocławiu

Muzeum Akropolu w Atenach

Museo Archeológico de Córdoba

Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze

Muzeum Historyczne Miasta Gdańska

Muzeum Warszawy

Muzeum Miejskie Wrocławia

Muzeum Narodowe w Gdańsku

Muzeum Narodowe w Krakowie

Muzeum Narodowe we Lwowie

Muzeum Narodowe w Warszawie

Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Muzeum Pilsa we Lwowie
Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze
Muzeum Współczesne Wrocław
Národní Galerie v Praze / Galeria Narodowa w Pradze
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków
Opera Wroclawska
Państwowe Muzeum Sztuki w Uzbekistanie
Parki Narodowe i Parki Krajobrazowe
POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich
Politechnika Warszawska
Politechnika Wroclawska
Rady Osiedlowe we Wrocławiu
Schlesisches Museum zu Görlitz
Staatliche Kunstsammlungen Dresden / Państwowe Zbiory Sztuki w Dreźnie
Stara Kopalnia w Wałbrzychu
Stowarzyszenie Architektów Polskich (zarząd i oddziały w tym głównie wrocławski)
Szkola Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu
Śląskie Studio Architektury
Teatr Polski we Wrocławiu
Telewizja Polska S.A. Oddział we Wrocławiu
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
Uniwersytet Gdański
Uniwersytet Trzeciego Wieku we Wrocławiu
University of the Witwatersrand w Johannesburgu
Victoria & Albert Museum, Londyn
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu
Wrocławskie szkoły
Włoski Instytut Kultury w Warszawie
Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.
Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Historii
Zamek Królewski na Wawelu
Zamek Królewski w Warszawie
Zamek Książ w Wałbrzychu
Zamek w Malborku
Zaz Bellerive Centrum Architektury Zurych
Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu
Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Cieplicach

Plan organizacyjno-finansowy dla Muzeum (w tym projekt struktury organizacyjnej, polityki finansowej, modelu zarządzania itp.) uwzględniający aktualny poziom dotacji otrzymywanej od organizatora

Na strukturę organizacyjną Muzeum Architektury i Archiwum Budowlanego, jako jego oddziału, składają się następujące działy:

Architektury Średniowiecznej i Nowożytnej

Architektury XIX/XX w.

Architektury i Sztuki Współczesnej

Architektury Wrocławia XIX i XX w.

Dokumentacji Fotograficznej

Realizacji Wystaw

Wydawnictw i Promocji Muzealnej

Dział Edukacyjny

Administracyjno-Gospodarczy

Finansowo-Księgowy

Współpracy z Zagranicą i Organizacji Wystaw

Oddział Muzeum pod nazwą „Archiwum Budowlane” posiada:

Dział Archiwaliów Budowlanych XIX i XX w do 1945 roku,

Dział Archiwaliów Budowlanych po 1945 roku.

Sprawne funkcjonowanie działów wynika z wypracowanych już metod współpracy, które można doskonalić poprzez wprowadzenie drobnych zmian systemowych. Niezbędne byłoby utworzenie wewnątrz tej struktury Zespołu Zadaniowego, który specjalizowałby się w pozyskiwaniu środków finansowych na działalność Muzeum. Można to osiągnąć w ramach dotychczasowej ilości etatów pod warunkiem korzystania z outsourcingu. Dywersyfikacji źródeł finansowania mają sprzyjać interdyscyplinarne i transgraniczne współprace, które zwiększają szanse budowania wysoko ocenianych projektów.

W sposób radykalny poprawi funkcjonowanie instytucji proponowany przeze mnie dwuetapowy projekt rozbudowy i modernizacji Muzeum. Jego najważniejsze cele to: stworzenie, zajmującej parter skrzydła wschodniego, profesjonalnej przestrzeni wystaw czasowych, utworzeniu centrum powitalnego – wejścia i recepcji ze sklepem i kawiarnią (ze strefą dla dzieci). Zlicowanie tej części szklaną ścianą z obecną fasadą integrowałoby wnętrze Muzeum z parkiem, a w tym narożniku południowo-wschodnim można wówczas neonowo reklamować wydarzenia muzealne, tak aby były zauważalne z Galerii Dominikańskiej i Ovo Apartments. Obecne wejście główne byłoby służbowym dla pracowników. Likwidacja asfaltowej drogi przed obecną fasadą południową i rekreacyjne zagospodarowanie strefy zieleni przed Muzeum oraz zamontowanie estetycznych stojaków na rowery i wszelkich eco-udogodnień świadczyłoby o nowoczesności instytucji i jednocześnie miałoby charakter edukacyjny. Skoncentrowanie

dojazdu, uwzględniającego muzealne transporty od ul. Purkiniego, pomiędzy Panoramą Racławicką i Muzeum Architektury z wyznaczeniem tam miejsc parkingowych dla pracowników zrationalizowałoby i oddzieliło strefy gości, pracowników i transportu kołowego.

Pomocą w osiągnięciu tych celów ma być sprawność w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania oraz krajowa i międzynarodowa współpraca zwłaszcza w zakresie promocji architektury polskiej i środkowoeuropejskiej.

W Muzeum Architektury, ze względu na stosunkowo niewielką liczbę pracowników, możliwa jest realizacja nowoczesnego, poziomego modelu zarządzania. Ewolucyjne zmiany powinny iść w stronę konsolidacji zespołu oraz optymalizacji systemu pracy. Podział pionowy funkcyjny, jak i poziomy na grupy zadaniowe, można udoskonalić po rozpoznaniu najważniejszych problemów, ale z naciskiem na systemy wsparcia w budowie koleżeńskej współpracy, wymiany doświadczeń i zabezpieczenia przed niewłaściwymi zachowaniami w relacjach pracowniczych. Zespoły projektowe byłyby powoływane na czas pracy nad zadaniem, a następnie rozwiązywane, co ułatwi odpowiedni dobór kompetencyjny ale też charakterologiczny w obrębie tych grup. Dobrze uzupełniający się zakresem umiejętności i bezkonfliktowo współpracujący zespół oraz budowa sprawiedliwego systemu motywacyjnego zawsze owocuje wysoką jakością pracy. Problemy zamkniętych społeczności muzealników i możliwości rozwiązywania ich poprzez ideę „muzeum bez przemocy” dokładnie analizowałam w artykule „Muzeum Sztuki Dziś. Sztuka, nauka, polityka”, opublikowanym w czasopiśmie „Muzealnictwo” (LV/2014).

Instytucja kultury używająca jako jednego z haseł flagowych ekologii musi przede wszystkim dawać dobry przykład w zakresie racjonalności gospodarowania. Nawet jeśli dotyczy ona małych wydatków, to w skali regionu, czy kraju są to poważne oszczędności budujące modę i wpływające na ludzkie zachowania. Dlatego wcielać należy hasła typu zero waste, wprowadzić zakaz używania opakowań plastikowych, ograniczyć zużycia papieru oraz szukać możliwości poczynienia oszczędności energetycznej, czy w zakresie usług telefonicznych i pocztowych. Promowanie poruszania się na rowerze, zamontowanie zbiorników na deszczówkę i korzystanie z niej przy podlewaniu roślin, kompostowanie odpadów zielonych przy strefie śmietnika (opatrzone adekwatną informacją) oraz choćby symboliczne wprowadzenie odnawialnych źródeł energii, miałyby istotne znaczenie wizerunkowe i edukacyjne.

Plan efektywnego wykorzystania bazy lokalowej i zasobów instytucji

Zbiory do tej pory zgromadzone podzielić można, uogólniając, a na kilka zasadniczych kategorii. Jest to zestaw elementów i detali architektonicznych, witraży, mebli oraz modele budowli, a także dokumentacja papierowa. Drugim kryterium podziału jest ich lokalizacja: w klasztorze, magazynie, Archiwum Budowlanym. Rozbudowa kolekcji powinna być jasno określona pod kątem priorytetów. Widzę je przede wszystkim w określonym statucie zakresie dokumentacyjnym oraz w pozyskiwaniu darów, depozytów i zakupu konkretnych eksponatów, służących uzupełnianiu planowanych ekspozycji stałych oraz wzbogacaniu wystaw czasowych.

KLASZTOR

stałą ekspozycję detalu architektonicznego i witraży można „ożywić” wizualizacjami 3D ich kontekstu, czyli odtwarzając budowle, których były częścią.

Skrzydło wschodnie

Po remoncie i rozbudowie znalazłaby się tutaj strefa recepcyjna z kasą, sklepem, kawiarnią i toaletą. Atrakcyjnie wtopione w otoczenie parkowe skrzydło byłby szczególnie atrakcyjne dla gości pod warunkiem niedużej, ale wybornej i nowoczesnej oferty kulinarnej.

Posadowienie na parterze dużej, profesjonalnej sali wystaw czasowych, a na piętrze biur, rozwiązałoby problemy lokalowe i wystawiennicze Muzeum. Kawiarnia ŚWIAT ARCHITEKTURY stałaby się miejscem spotkań i prelekcji na temat architektury na świecie, a zaprojektowany, nowoczesny systemem zawiesi umożliwiłby prezentacje wystaw fotograficznych i innych ekspozycji operujących reprodukcjami. Zwiedzających przyciągnęłyby spektakularne przykłady zabytków pokazanych w dużym formacie, odpowiednio zaaranżowanych i podświetlonych. Tu powinno się znaleźć także miejsce na wymienne reklamy wystaw i wydarzeń. Wydzielona w kawiarni strefa dzieci miałaby charakter odpowiednio zaprojektowanego wnętrza w którym można realizować zadania edukacyjne.

Skrzydło południowe

Tu poza kasą i recepcją, do czasu remontu skrzydła wschodniego, można umieścić ulotki z planem pomieszczeń i ofertą Muzeum. W przyszłości nowoczesny system identyfikacji wizualnej będzie wymagał ujednolicenia oznaczeń w obrębie budynku i szaty graficznej reklam, publikacji i akcydensów oraz strony internetowej MAW. Znajdujące się tu wejście główne, po remoncie i rozbudowie skrzydła wschodniego, pełniłoby funkcję wejścia służbowego.

Wirydarz i otoczenie

Strefy zieleni Muzeum należy zaprojektować przy współpracy z fachowcami Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i wydziału Architektury Krajobrazu Politechniki Wrocławskiej.

KOŚCIÓŁ

Rozbudowa skrzydła wschodniego pozwoli na modernizację stałej ekspozycji w tej przestrzeni i wydobycie jej urody.

Podsumowanie: przestrzeń klasztoru i kościoła daje ogromny potencjał, ale też przewyciężyć należy jej ograniczenia. Tutaj może być prezentowana tylko niewielka część kolekcji, dlatego akcja digitalizacyjne i e-wystawy są tańszą alternatywą przeglądu muzealiów i twórczości architektów online. Duże wystawy, zanim dojdzie do nieuniknionej rozbudowy skrzydła wschodniego, można produkować na Bernardyńskiej i anonować tu niewielkimi pokazami, a następnie eksportować do muzeów i hal wystawowych dysponujących większymi kubaturami w Warszawie, Pradze, Berlinie, albo do wrocławskiej Hali Stulecia. Przygotowanie tego typu wystaw byłoby jednocześnie ważnym elementem promocji miasta i Muzeum. Modernizacja strony internetowej MAW byłaby możliwa dopiero po remoncie i rozbudowie w związku z projektem nowego systemu identyfikacji wizualnej. Najistotniejsze zmiany, których by wymagała to związana z programem hierarchizacja i podział na elementy stałe, cykliczne i ruchome oraz archiwalne, co ułatwiłoby wyszukiwanie informacji.

ARCHIWUM BUDOWLANE

Kolekcja Archiwum Budowlanego od początku istnienia Muzeum jest, zgodnie z obowiązującymi zasadami, pozyskiwana i archiwizowana jako odrębny zbiór w stosunku do inwentarza Muzeum Architektury. Należy więc skupić się na należytej kontynuacji tego dzieła, wspieraniu akcji digitalizacyjnej, ochronie i konserwacji zasobów.

MAGAZYN

Powiększanie kolekcji jest możliwe dzięki istnieniu przestronnego magazynu.

Niemniej jednak sprecyzowana polityka zakupów byłaby pomocna w pozyskiwaniu środków finansowych na powiększanie kolekcji. Podążając tropem wyznaczonym przez pozyskanie mebli projektowanych przez architektów warto rozbudowywać kolekcję o tego typu okazy. W ramach udostępniania, będącego jednym z podstawowych postulatów muzealnych, w przyszłości można urządzić magazynową wystawę pozyskanych mebli. Będzie ona wymagała reorganizacji magazynu w nowoczesny pawilon wystawowy i uroczystego otwarcia być może na zasadach stałej lub okolicznościowo udostępnianej ekspozycji. Miałaby ona charakter wnętrza łączący proste multimedialnie zwizualizowane kompartymenty z umieszczonymi w nich sprzętami z XX i XXI wieku.

ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW MUZEUM o rozmaitych kompetencjach i specjalizacjach to podstawa powodzenia instytucji, które bazują na zarówno na kapitale wieloletniego doświadczenia fachowców jak i chęci podnoszenia kwalifikacji młodszych pokoleń. Należy podkreślić, że demokratyzowanie instytucji muzealnych dźwigających hierarchiczny balast dziewiętnastowiecznych tradycji, to proces niezwykle istotny dla poprawy organizacji pracy, relacji pracowniczych i międzypokoleniowej wymiany doświadczeń, jednym słowem synergii niezbędnej dla dobrej atmosfery w zespole.

Wskazanie form współpracy między Muzeum a podmiotami zewnętrznymi, w tym innymi instytucjami kultury, placówkami oświatowymi, szkołami wyższymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Wrocławia

Zakładam teoretycznie wszelkie możliwe formy współpracy z podmiotami zewnętrznymi działającymi na terenie Wrocławia zgodne z Ustawą o Muzealnictwie i Statutem Muzeum Architektury. Zależnie od charakteru przedsięwzięcia będą to umowy koleżeńskie i partnerskie polegające na wzajemnym wsparciu w rozmaitych inicjatywach społecznych i organizacji imprez, ale konieczne będą także rozmaite formy pisemnych porozumień, umów (także barterowych), czy listów intencyjnych, zwłaszcza tam gdzie będzie chodziło o złożone projekty i oczywiście w przypadku zobowiązań finansowych.

Kontynuując dzieło znakomitych poprzedników chciałabym utrzymać i rozwinąć współpracę z twórcami współczesnymi. Te kontakty zawsze miały charakter zgodnego z misją Muzeum użyczania wnętrza na wystawy i prezentacje projektów, czy dorobku. Formułę tę wzbogacając proponowane przeze mnie e-wystawy. Myślę, że w związku z tymi starymi, dobrymi tradycjami ścisłej współpracy ze środowiskiem architektów, najwyższy czas by pomyśleć o założeniu TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ MAW, które wspierałoby Muzeum i cieszyłoby się w stałych kontaktach specjalnymi przywilejami.

Organizacja kilkudziesięciu wydarzeń rocznie przez kilkunastu pracowników merytorycznych, którzy zajmują się jednocześnie zadaniami długoterminowymi (jak digitalizacja) i bieżącymi (jak odpowiedzi na korespondencję, kwerendy) wymaga ogromnego doświadczenia i nakładu pracy. Należy, moim zdaniem, czynić skuteczne zabiegi w celu pozyskania wolontariuszy, na przykład poprzez zorganizowanie akcji: wolontariusz MAW poszukiwany. Jej celem będzie pozyskanie przyjaciół, od młodzieży po członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, którzy mogliby wspierać rozmaite działania Muzeum, jak na przykład spacerweekendowe, warsztaty podczas których seniorzy mogliby dzielić się swoją wiedzą z młodszymi pokoleniami. Wszystkich będzie łączyła fascynacja architekturą, a Muzeum ułatwi wszystkim zainteresowanym realizację tych pasji i wzbogacanie wiedzy, a także dobrą zabawę. MAW może organizować szkolenia, założyć SZKOŁĘ RYSUNKU MAW, stworzyć przestrzeń rodzinną MAW, aby rodzice mogli zadbać o rozwój swych dzieci, a sztuka najlepiej kształci wyobraźnię i pobudza kreatywność.

Niżej zestawiam w porządku alfabetycznym spis wrocławskich partnerów i współpracowników, których zaproponowałam dla przedsięwzięć wyszczególnionych w dziesięcioletnim planie działalności Muzeum:

Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Biura projektowe i pracownie architektoniczne i aranżatorskie

Centrum Innowacji i Biznesu Politechniki Wrocławskiej
Centrum Technologii Audiowizualnych CeTA we Wrocławiu
Climate Action Network (organizacje pozarządowe)
Departament Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miasta Wrocławia
Dolnośląska Izba Architektów
Konsulat Generalny Niemiec we Wrocławiu
Konsulat Generalny Ukrainy we Wrocławiu
Miejski Konserwator Zabytków we Wrocławiu
Muzeum Miejskie Wrocławia
Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Muzeum Współczesne Wrocław
Opera Wrocławska
Politechnika Wrocławska
Rady Osiedlowe we Wrocławiu
Stowarzyszenie Architektów Polskich, Oddział we Wrocławiu
Szkola Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu
Teatr Polski we Wrocławiu
Telewizja Polska S.A. Oddział we Wrocławiu
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu
Wrocławskie szkoły
Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o.
Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu

Założenia i plany komunikacyjno-informacyjnego rozwoju Muzeum dotyczące współpracy z mieszkańcami Wrocławia

Zaproponowane w programie działalności Muzeum formy komunikacji mają na celu dotarcie do wszystkich grup społecznych w mieście. To zaproszenie do współdziałania nie tylko osób zawodowo związanych z architekturą i urbanistyką oraz historią sztuki, ale także rozmaitych środowisk naukowych i mieszkańców Wrocławia, a także Dolnego Śląska i Polski. Współpraca międzynarodowa ma wesprzeć budowę projektów oraz wydarzeń Muzeum w skali lokalnej i globalnej. Ta wymiana doświadczeń, przepływ informacji i idei ma sprzyjać wspólnemu lobbowaniu w kwestiach kluczowych dla przyszłości naszej planety, które zajmują wyeksponowaną pozycję w przedłożonej przeze mnie ofercie wystawienniczej i edukacyjnej MAW.

Współpraca z władzami miejskimi i urzędami konserwatorskimi w dziele ochrony architektonicznego dziedzictwa Wrocławia i reagowanie na wszystkie potrzeby naszej aglomeracji oraz wsparcie dla ważnych projektów zarówno lokalnych jak i ogólnopolskich byłoby jednym z najważniejszych elementów w strategii działania Muzeum. Jego zaangażowanie w życie społeczne Wrocławia daje pracownikom wiedzę na temat problemów współczesności oraz mobilizuje do poszukiwania najlepszych rozwiązań. Tę aktywność odzwierciedlają proponowane przeze mnie formy komunikacji w postaci: wystaw, ekspozycji cyfrowych (e-wystawa) i fotograficznych (fotowystawa), warsztatów, zabaw, konkursów, debat, dyskusji panelowych, wykładów i prelekcji, publikacji, spotkań osiedlowych, spacerów, wycieczek rowerowych i autokarowych, konferencji, a także filmów dokumentarnych, artykułów prasowych oraz krótkich form do zamieszczenia na YouTube i aktywności w sieci (facebook, instagram, twitter i inne). Planowane imprezy mają poruszać zagadnienia bliskie mieszkańcom, z którymi mogą się oni identyfikować i przeto zakładają szeroki oddźwięk społeczny i duże zaangażowanie Wrocławian, także w formie wolontariatu. Mają one także inicjować za zgodą władz miejskich think-tanki złożone z architektów, przyrodników i specjalistów nowych technologii, a służące rozwiązywaniu palących problemów współczesności i tworzeniu wizji zrównoważonego rozwoju miasta.

Z praktyki wiem, że nie do przecenienia jest praca w terenie i wszelkiego rodzaju działania polegające na wyjściu poza mury Muzeum. Otwarte formy internetowe pozwolą nie tylko uzupełniać dane prezentowane online, ale przede wszystkim umożliwią reagowanie na głosy publiczności, także w postaci zabaw i quizów dla dzieci i dorosłych.

Przygotowania do modernizacji i rozbudowy Muzeum z użyciem najnowszych technologii, które mają wpisać się w tematy WROCŁAW – MIASTOGRÓD i PROJEKT MIASTO PRZYSZŁOŚCI oraz MIESZKANIE – SZKOŁA/PRACA – REKREACJA, ma poprzez nowy system identyfikacji wizualnej nawiązać bliższy kontakt z gośćmi Muzeum. Ma to być przede wszystkim zachęta dla mieszkańców Wrocławia do stałego zainteresowania ofertą instytucji, w czym na pewno pomoże stworzenie profesjonalnej sali wystawowej oraz centrum powitalnego i baru-kawiarni z miejscem zabaw dla dzieci wyposażonym w klocki do tworzenia budowli. Ten pokój rodzinny, ale także pokazy mody, teatralia, koncerty i taniec powinny być na stałe wpisane w program rozbudzania mody na MAW.

Inwestycja związana z rewitalizacją otoczenia będzie miała za zadanie zachęcić do współpracy z MAW poprzez ważną i nowoczesną ofertą rekreacyjną, edukacyjną i atrakcyjność wizualną.

Ta wielowymiarowa współpraca i wymiana doświadczeń, badania naukowe i opinii publicznej oraz kumulowanie wiedzy, analizy strategiczne w architekturze i projektowaniu, a także śledzenie polityki architektonicznej i projektowej w kraju i UE mają wносить konkretny wkład w mądre projektowanie środowiska życia człowieka i uczynić Wrocław miastem modelowym w tym zakresie. Wpisze się to w globalne cele ONZ dotyczące zrównoważonego rozwoju, wspierania społeczeństwa obywatelskiego, mody na „zielone” inwestycje przemysłowe. Będzie kształtowało nowoczesny styl życia na styku sztuki, kultury, integracji społecznej, nauki i technologii dla dobra naszej planety oraz intensyfikowało uczestnictwa w tym procesie zarówno podmiotów publicznych jak i biznesu. Wszystko to także, aby dyskutować o sposobach łagodzenia konfliktu rozwoju aglomeracji miejskich i ekosystemu (*vide* Porozumienie Paryskie i Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030).

Wskazanie sposobów pozyskiwania środków pozabudżetowych w celu wzmocnienia działalności merytorycznej i organizacyjnej instytucji

Niżej przedstawiam propozycję aplikowania o środki na sfinansowanie remontu i rozbudowy skrzydła wschodniego, a następnie wymieniam najważniejsze programy i konkursy krajowe oraz unijne w których można ubiegać się o wsparcie przy organizacji zaproponowanych przeze mnie wystaw, projektów i wydarzeń muzealnych. Pomocnym może się także okazać forma *crowdfunding*, zawsze warto szukać sponsorów, jednocześnie pamiętając, że siła projektów zależy nie tylko od jego wagi i oryginalności oraz precyzji przygotowania, ale także od doboru współpracowników i partnerów, a także zasięgu oddziaływania, czemu sprzyja międzynarodowa kooperacja.

UWAGA: Przedstawione niżej informacje cytuję za stroną internetową Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Niektóre z nich mogą być już nieaktualne, ponieważ każdego roku odbywają się nowe nabory. Przytaczam je w wyborze przystającym do proponowanych przeze mnie projektów, początkowo cytując je szerzej, a następnie przytaczając tylko nazwy i adresy stron internetowych.

PROPONOWANA INWESTYCJA

Projekt modernizacji otoczenia i rozbudowy skrzydła wschodniego budynku Muzeum Architektury mógłby być współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach VIII Osi Priorytetowej Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury. Celem modernizacji, remontu i wyposażenia obiektu i otoczenia Muzeum byłaby poprawa obsługi odwiedzających oraz warunków funkcjonowania instytucji w zabytkowym obiekcie. Stworzenie centrum powitalnego z kawiarnią i toaletą na parterze oraz profesjonalnej sali wystaw czasowych i uporządkowanie zieleni z odsunięciem strefy parkowania miałyby decydujące znaczenie dla rozwoju instytucji. Inwestycja miałaby wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa obiektu zabytkowego i zabezpieczenie przed degradacją substancji zabytkowej, ale przede wszystkim zwiększy bezpieczeństwo zbiorów i odwiedzających Muzeum. Projekt pozwoli także na znaczące unowocześnienie systemów ekspozycyjnych i informacyjnych. Projekt stanowi kontynuację dotychczasowych działań służących poprawie infrastruktury i oferty Muzeum. Głównym celem Projektu jest zwiększenie różnorodności i oddziaływania oferty kulturalnej i edukacyjnej Muzeum Architektury we Wrocławiu poprzez modernizację uzyskaną w taki sposób, aby efekty jego realizacji zaspakajały szeroko rozumiane potrzeby społeczeństwa, w tym potrzeby osób z dysfunkcjami i grup wykluczonych, w aspekcie kontaktu z cennym i wartościowym dziedzictwem kulturowym, którym jest zarówno sam zabytkowy obiekt, jak i prezentowane w nim eksponaty i wystawy. Realizacja celu głównego projektu, przyczyni się tym samym do rozwoju świadomości kulturalnej społeczeństwa. Celem ogólnym inwestycji jest zwiększenie potencjału kulturowego i turystycznego regionu poprzez szersze udostępnianie unikalnych zasobów dziedzictwa kulturowego, wzrost rozwoju społeczno-gospodarczego regionu oraz wzrost poziomu ruchu turystycznego w Muzeum i zwiększenie udziału społeczeństwa w kulturze.

Zakres Projektu: prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane na obszarze i w otoczeniu zabytkowego zespołu pobrańdzkiego; zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym edukacji artystycznej oraz realizacji prac konserwatorskich; zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem (wyłącznie jako element projektu). Efektem realizacji projektu będzie zwiększenie dostępności infrastruktury kultury i cennego dziedzictwa kulturowego, wzrost kompetencji kulturowych społeczeństwa, za sprawą utworzenia nowej oferty kulturalno-edukacyjnej dostosowanej do wymagań współczesnego odbiorcy. Będzie miało to bezpośrednie przełożenie na wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki.

PROGRAMY MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Program „Edukacja kulturalna”

<https://www.gov.pl/web/kultura/edukacja>

Termin naboru: koniec listopada

Strategicznym celem programu jest wspieranie zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ważnych dla rozwoju kapitału społecznego. Wsparcie finansowe kierowane będzie do projektów, obejmujących

działania edukacyjno-animacyjne, stymulujące kreatywność i aktywizujące twórczo uczestników reprezentujących wszystkie grupy wiekowe i społeczne.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: projekty wykorzystujące różne formy ekspresji, rozwijające kreatywność i umiejętności twórcze uczestników, w tym przeglądy i festiwale amatorskie oraz zadania o charakterze integracyjnym, oparte na współdziałaniu różnych grup wiekowych i społecznych;
- Zadanie nr 2: przedsięwzięcia oparte na współpracy z przedszkolami i szkołami, wspomagające realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie nauczania przedmiotów artystycznych;
- Zadanie nr 3: zadania podnoszące kwalifikacje kadr kultury i nauczycieli, rozwijające kompetencje w zakresie realizacji działań animacyjnych i edukacyjnych, zawierające komponent praktycznego wykorzystania nabytych umiejętności;
- Zadanie nr 4: tworzenie i prowadzenie kompleksowych działań z zakresu edukacji kulturalnej skierowanych do osób dorosłych, w szczególności wykorzystującej formułę tzw. „uniwersytetów ludowych”.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 30.000 zł do 500.000 zł

Minimalny preferowany wkład własny – 20 %.

Program „Infrastruktura kultury”

<https://www.gov.pl/web/kultura/infrastruktura-kultury3>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów działających w tym obszarze.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: budowa, roboty budowlane, przebudowa, remont wraz z zakupem niezbędnych urządzeń budowlanych i wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej;
- Zadanie nr 2: zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej;
- Zadanie nr 3: przygotowanie dokumentacji technicznej niezbędnej do prowadzenia inwestycji, w tym projektów architektonicznych, studiów wykonalności, analiz oddziaływania na środowisko.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 50.000 zł do 5.000.000 zł, w zależności od rodzaju zadania.

Minimalny preferowany wkład własny – 20%.

Program „Kultura cyfrowa”

<https://www.gov.pl/web/kultura/kultura-cyfrowa3>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest opracowanie i digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz udostępnianie i umożliwianie ponownego wykorzystywania zasobów cyfrowych do celów popularyzacyjnych, edukacyjnych i naukowych.

Zadanie nr 1: udostępnianie i ponowne wykorzystywanie cyfrowych zasobów muzealnych, bibliotecznych, audiowizualnych, zabytkowych oraz archiwalnych;

- Zadanie nr 2: zadanie interdyscyplinarne obejmujące digitalizację wraz z przeprowadzeniem niezbędnych prac konserwatorskich, opracowanie, udostępnianie i ponowne wykorzystywanie zasobów dziedzictwa kulturowego.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 20.000 zł do 400.000 zł.

Minimalny preferowany wkład własny – 20%.

Program „Kultura dostępna”

<https://www.gov.pl/web/kultura/kultura-dostepna4>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest wspieranie zadań służących ułatwieniu dostępu do kultury, skierowanych do szerokiego grona odbiorców i sprzyjających integracji społecznej.

Celem programu jest wspieranie zadań o charakterze niekomercyjnym, które zapewniają całkowicie bezpłatny dostęp odbiorców do oferty kulturalnej. Z tego względu program nie przewiduje udzielania dofinansowań jako pomocy publicznej lub pomocy de minimis.

Zadanie nr 1: dostosowanie merytoryczne oferty kulturalnej i/lub oferty edukacji kulturalnej, do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, zawierające komponent działań z odbiorcami, także w formie on-line;

- Zadanie nr 2: działania uwzględniające mobilność i/lub możliwość zdalnej prezentacji oferty kulturalnej i/lub oferty edukacji kulturalnej: przeniesienie oferty beneficjenta do miejsc i miejscowości pozbawionych bezpośredniego dostępu do narodowych zasobów dóbr kultury i instytucji kultury lub pozyskanie przez beneficjenta wskazanej oferty na rzecz takich miejsc i miejscowości;

- Zadanie nr 3: organizacja wyjazdów tematycznych mających na celu skorzystanie z oferty kulturalnej i/lub oferty edukacji kulturalnej, w tym oferty instytucji kultury (takich jak teatry,

muzea, kina, biblioteki, filharmonie, miejsca ważne dla kultury narodowej) i/lub działania multimedialne/on-line służące popularyzacji i udostępnianiu społecznościom lokalnym zasobów dóbr kultury.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 5.000 zł do 150.000 zł

Minimalny preferowany wkład własny – 20%.

Program „Promesa dla Kultury ”

<https://www.gov.pl/web/kultura/promesa-dla-kultury>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest zwiększenie efektywności wykorzystania funduszy europejskich na rzecz rozwoju kultury poprzez zapewnienie środków na dofinansowanie tzw. wkładu własnego dla zadań realizowanych przy udziale programów europejskich, a także poprzez dofinansowanie kosztów niekwalifikowanych związanych bezpośrednio z celami kulturalnymi, ujętych w umowie o dofinansowanie ze środków europejskich. W ramach programu można ubiegać się o dofinansowanie wkładu własnego w wysokości 15%, dla zadań, które ubiegają się lub otrzymały dofinansowania lub też są zgodne z wymogami programów europejskich wymienionych w regulaminie programu w sekcji 4.22.C/2.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: ochrona i zachowania dziedzictwa kulturowego;
- Zadanie nr 2: budowa, rozbudowa, przebudowa, remont infrastruktury kultury oraz infrastruktury szkolnictwa artystycznego;
- Zadanie nr 3: realizacja międzynarodowych przedsięwzięć kulturalnych;
- Zadanie nr 4: wydatki niekwalifikowane związane bezpośrednio z kulturą, ujęte w umowie o dofinansowanie w ramach programów europejskich (niemożliwe do odzyskania oraz niefinansowane z innych źródeł).

O jakie kwoty można aplikować?

- Brak ograniczeń.

Minimalny preferowany wkład własny – 20% (w tym programie wkład własny dotyczy kwoty, o którą podmiot wnioskuję do ministerstwa – czyli wkładu własnego zadania dofinansowane go ze środków europejskich lub na pokrycie kosztów niekwalifikowanych w tym zadaniu, a nie całości kosztów projektu).

Program „Wspieranie działań muzealnych”

<https://www.gov.pl/web/kultura/wspieranie-dzialan-muzealnych3>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest wspieranie działalności w zakresie opieki konserwatorskiej nad muzealiami, archiwaliami i księgozbiorami, a także – prezentacji zbiorów w postaci atrakcyjnych poznawczo projektów wystawienniczych i wydawniczych.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: organizacja czasowych wystaw muzealnych;
- Zadanie nr 2: modernizacja stałych wystaw muzealnych;
- Zadanie nr 3: tworzenie stałych wystaw muzealnych;
- Zadanie nr 4: publikacja bezpłatnych katalogów do wystaw bądź zbiorów muzealnych;
- Zadanie nr 5: konserwacja zbiorów;
- Zadanie nr 6: wyposażanie pracowni konserwatorskich;
- Zadanie nr 7: tworzenie wystaw wirtualnych.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 40.000 zł do 400.000 zł (z wyjątkiem zadań nr 4: do 200 000 zł i nr 7: do 150.000 zł).

Minimalny preferowany wkład własny – 20%.

Program „Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży”

<https://www.gov.pl/web/kultura/wydarzenia-artystyczne-dla-dzieci-i-mlodziezy3>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest budowanie profesjonalnej oferty artystycznej skierowanej do dzieci i młodzieży, uwzględniającej potrzeby i zainteresowania tej pełnoprawnej grupy odbiorców.

W ramach programu wspierane będą wartościowe i w pełni profesjonalne wydarzenia artystyczne o zasięgu regionalnym, krajowym, jak i międzynarodowym, powstające z myślą o dzieciach i młodzieży do 18 roku życia.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: festiwale i przeglądy profesjonalnej oferty artystycznej dla dzieci i młodzieży;
- Zadanie nr 2: spektakle teatralne, muzyczne, operowe, taneczne;
- Zadanie nr 3: koncerty;
- Zadanie nr 4: wystawy i inne formy prezentacji sztuki (np. performance, happeningi, prezentacje multimedialne) wraz z katalogami;
- Zadanie nr 5: działania multimedialne, realizowane w całości on-line, prezentujące i popularyzujące profesjonalną ofertę artystyczną dla dzieci i młodzieży.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 30.000 zł do 150.000 zł (zadania nr 2, 3, 5);

- Od 30.000 zł do 500.000 zł (zadania nr 1, 4).
- Minimalny preferowany wkład własny – 20%.

Programy MKiDN związane pośrednio z działalnością statutową muzeów

Program „Edukacja artystyczna”

<https://www.gov.pl/web/kultura/edukacja-artystyczna3>

Termin naboru: koniec listopada.

Strategicznym celem programu jest podnoszenie poziomu polskiej edukacji artystycznej poprzez wsparcie finansowe dla najciekawszych projektów, skierowanych do uczniów, studentów oraz absolwentów szkół i uczelni artystycznych. Celem programu jest zarówno wspieranie zadań służących wdrażaniu efektywnych metod doskonalenia określonych umiejętności, jak również projektów stricte artystycznych, umożliwiających praktyczne wykorzystanie nabytych umiejętności oraz ich publicznej prezentacji.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: organizacja kursów mistrzowskich, warsztatów i plenerów służących doskonaleniu umiejętności artystycznych uczniów, studentów i absolwentów szkół i uczelni artystycznych;
- Zadanie nr 2: organizacja konkursów, przeglądów, festiwali, wystaw, koncertów i spektakli służących prezentacji dokonań artystycznych uczniów, studentów i absolwentów szkół i uczelni artystycznych;
- Zadanie nr 3: organizacja konferencji, seminariów, paneli dyskusyjnych służących prezentacji dokonań oraz wymianie doświadczeń w zakresie szkolnictwa artystycznego;
- Zadanie nr 4: działania multimedialne, realizowane w całości on-line, służące doskonaleniu umiejętności artystycznych lub prezentacji i promocji dokonań artystycznych uczniów, studentów i absolwentów szkół i uczelni artystycznych oraz innym celom z zakresu szkolnictwa artystycznego.

O jakie kwoty można aplikować?

Od 30.000 zł do 300.000 zł (z wyjątkiem zadania nr 4 – do 150.000 zł).

Minimalny preferowany wkład własny – 20%.

Program „Rozwój sektorów kreatywnych”

<https://www.gov.pl/web/kultura/rozwoj-sektorow-kreatywnych3>

Termin naboru: koniec listopada. Celem programu jest objęcie wsparciem najbardziej wartościowych projektów ukierunkowanych na rozwój polskich sektorów kultury i kreatywnych oraz wzmacnianie ich konkurencyjności na arenie UE i poza nią.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- Zadanie nr 1: działania edukacyjne;
- Zadanie nr 2: projekty badawcze;
- Zadanie nr 3: wspieranie eksportu;
- Zadanie nr 4: prototypowanie i rozwój produktu;
- Zadanie nr 5: tworzenie innowacyjnych artystycznie wideoklipów do utworów muzycznych.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 10.000 zł do 3 000.000 zł (z wyjątkiem zadania nr 5 – do 150.000 zł).

Minimalny wymagany wkład własny – 0%; uwaga: w tym programie wniesienie wkładu własnego jest obowiązkowe.

PROGRAMY NARODOWEGO INSTYTUTU MUZEALNICTWA I OCHRONY ZBIORÓW

Program „Rozbudowa zbiorów muzealnych”

<https://www.nimoz.pl/dzialalnosc/wsparcie-finansowe/rozbudowa-zbiorow-muzealnych>

Celem programu jest wspieranie działalności związanej z systematycznym gromadzeniem zbiorów.

Program umożliwia dofinansowanie zakupów pojedynczych obiektów, jak również spójnych kolekcji z wyłączeniem sztuki współczesnej.

Jakie działania są dofinansowywane w ramach konkursu?

- w ramach programu można ubiegać się o dofinansowanie zadań mających na celu zakup pojedynczego obiektu lub kolekcji.

WAŻNE: przedmiotem zakupu nie może być grupa obiektów niestanowiąca spójnej pod względem merytorycznym kolekcji;

- w ramach programu nieuprawnione jest wnioskowanie o zakup obiektów lub kolekcji sztuki współczesnej, o których dofinansowanie można ubiegać się w ramach programu „Narodowa Kolekcja Sztuki Współczesnej” Ministra KDiNiS.

O jakie kwoty można aplikować?

- Od 20.000 zł do 350.000 zł.

Minimalny wymagany wkład własny – 20%.

PROGRAMY NARODOWEGO CENTRUM KULTURY (KOLEJNOŚĆ ALFABETYCZNA)

<https://www.nck.pl/dotacje-i-stypendia>

Program „Bardzo Młoda Kultura”

<https://www.nck.pl/dotacje-i-stypendia/dotacje/programy-dotacyjne-nck/bardzo-mloda-kultura>

PROGRAMY NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA

Program „Wspólnie dla dziedzictwa”

https://nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Konkursy/WSPOLNIE-DLA-DZIEDZICTWA/index.php?sphrase_id=75010

Program ten nie jest z założenia przeznaczony dla muzeów, jednak mogą one być partnerem we wniosku składanym przez inny podmiot.

KONKURSY MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

<https://www.gov.pl/web/dyplomacja/konkursy>

Konkurs ofert „Dyplomacja publiczna”

Program „Dyplomacja Publiczna” nie jest z założenia przeznaczony dla muzeów, jednak mogą one być partnerem we wniosku składanym przez inny podmiot. Może to być cenne wsparcie przy realizacji projektów obejmujących np. realizację międzynarodowych konferencji naukowych, których tematyka jest zbieżna i z działalnością danego muzeum, i z priorytetami konkursu.

PROGRAMY NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI –CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Działalność Narodowego Instytutu Wolności jest ukierunkowana przede wszystkim na budowanie silnego społeczeństwa obywatelskiego. Działania kulturalne nie są w centrum zainteresowań Instytutu, ale mogą zostać wplecione w inne działania realizowane w ramach projektów.

Program „NOWEFIO”

<https://niw.gov.pl/nasze-programy/fio/>

Termin naboru: w 2021r. termin składania wniosków upływał 29 marca.

Program „NOWEFIO” (nazwa nawiązuje do poprzedniego programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, w skrócie –FIO) nie jest z założenia przeznaczony dla muzeów, jednak mogą one być partnerem we wniosku składanym przez inny podmiot.

Celem programu jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne przez poprawę samoorganizacji społecznej, wzrost znaczenia sektora obywatelskiego w życiu publicznym oraz wzmocnienie instytucjonalne sektora obywatelskiego w Polsce.

KONKURSY MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW ORAZ WŁADZ MIAST I GMIN

Dotacje na działania z dziedziny kultury udzielane są także przez urzędy marszałkowskie poszczególnych województw, a także przez władze miast i gmin. Konkursy te nie są z założenia przeznaczone dla muzeów, jednak mogą one być partnerem we wniosku składanym przez inny podmiot. Dotacje samorządowe są zwykle przeznaczone na wspieranie działań o wyraźnym charakterze lokalnym, nastawionych na miejscowych odbiorców i odpowiadających na potrzeby konkretnych regionów i miejscowości, a także na ochronę obiektów zabytkowych. Dystrybuowane tą drogą dofinansowania zwykle nie są wysokie, mogą jednak stanowić cenne uzupełnienie budżetu.

Ogłoszenia o naborach wniosków na dotacje udzielane przez władze regionalne i lokalne są umieszczane na stronach poszczególnych urzędów w sekcji zawierającej komunikaty i ogłoszenia, a często także w osobnych zakładkach poświęconych kulturze.

Przykładowo, informacje o konkursach ogłaszanych przez marszałków województw umieszczane są na stronach:

- województwo dolnośląskie:

ogłoszenia: <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/index,idmp,14,r,r,istr,1-kultura:http://www.umwd.dolnyslask.pl/kultura/aktualnosci/>

PROGRAM „KULTURA” MECHANIZMU FINANSOWEGO EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO

<https://eogkultura.mkidn.gov.pl/pages/pl/strona-glowna.php>

DZIAŁANIE 2 – POPRAWA DOSTĘPU DO KULTURY I SZTUKI (PROJEKTY KULTURALNE)

Program „Kreatywna Europa”

<https://kreatywna-europa.eu/>

Obszar „Sieci Europejskie”

„Sieci Europejskie” to obszar grantowy wspierający projekty realizowane przez międzynarodowe sieci współpracy kulturalnej działające na rzecz zwiększania zdolności europejskich sektorów kultury i kreatywnego do promowania i wspierania młodych talentów, stawiania czoła wspólnym wyzwaniom, innowacji oraz przyczyniania się do prosperowania sektora kultury, w tym wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze. Istotnym aspektem działań sieci powinno być promowanie i aktywne działanie na rzecz sprawiedliwego i równego dla wszystkich, włączeniowego i różnorodnego sektora kultury, walka z dyskryminacją, a także wkład w osiągnięcie celów Europejskiego Zielonego Ładu.

Program „Erasmus+”

<https://erasmusplus.org.pl/>

Program „Erasmus+” nie jest programem sprofilowanym pod kątem działalności muzeów, jednak w ramach programu można znaleźć możliwości dofinansowania niektórych realizowanych przez nie działań. Dotyczy to zwłaszcza rozwoju zawodowego pracowników zajmujących się szeroko pojętą edukacją – zarówno młodzieży, jak i osób dorosłych. Program będzie więc interesujący przede wszystkim dla muzeów prowadzących aktywną działalność edukacyjną.

Program „Horyzont Europa”

Strony prowadzone przez Komisję Europejską:

https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en Link do ogłoszeń wyszukiwarki ogłoszeń o naborach do programu „Horyzont Europa” Strony prowadzone przez Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE:

<https://www.kpk.gov.pl/horyzont>

Program „Horyzont Europa” jest najważniejszym i największym w Unii Europejskiej programem wspierającym badania naukowe. Jego główni beneficjenci to uczelnie i ośrodki badawcze, realizujące projekty w ramach międzynarodowych konsorcjów, liczących nawet do kilkudziesięciu członków. Ze względu na naukowy charakter programu, muzea – z wyjątkiem dużych podmiotów prowadzących rozbudowaną działalność naukową – uczestniczą w nim raczej jako partnerzy niż wnioskodawcy. Strategicznym celem programu Horyzont Europa jest promocja doskonałości i zapewnienie wsparcia najlepszym naukowcom i innowatorom. Horyzont Europa wspiera również badania oparte na współpracy w zakresie wyzwań społecznych, przed którymi stoi Europa.

Program „Cyfrowa Europa”

Program „Cyfrowa Europa” (Digital Europe Programme – DEP) będzie wspierał transformację cyfrową europejskich społeczeństw i gospodarek.

PROGRAMY ZARZĄDZANE W POLSCE

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>

Fundusze unijne przyznawane w ramach programów zarządzanych w Polsce są najważniejszym źródłem środków przede wszystkim na duże projekty inwestycyjne: rewitalizację zabytków, modernizację siedzib instytucji kultury, budowę nowych gmachów, a także na duże projekty digitalizacyjne. W latach 2014–2020 fundusze unijne w Polsce były rozdzielane w ramach krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz 16 regionalnych programów operacyjnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie poszczególnych województw.

PROGRAMY EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ /INTERREG I EUROPEJSKIEGO INSTRUMENTU SĄSIEDZTWA

<https://www.ewt.gov.pl/>

Tym, co odróżnia programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa od programów krajowych i regionalnych jest ich międzynarodowy charakter oraz nacisk na współpracę polskich beneficjentów z zagranicznymi partnerami. Programy współpracy terytorialnej obejmują najczęściej tereny przygraniczne ze sąsiadującymi ze sobą państwami. W ich ramach wspierane są m.in. działania kulturalne i dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego na terenach objętych danym programem, stąd też mogą one być interesujące dla zlokalizowanych tam muzeów. Nabory odbywają się w kategoriach programów: Transgranicznych, Transnarodowych i dotyczących Europy Środkowej.

INNE ŹRÓDŁA

FUNDACJE

POLSKA FUNDACJA NARODOWA

<https://www.pfn.org.pl/>

Misją Polskiej Fundacji Narodowej jest promocja wiedzy o polskich sukcesach w nauce, bogatej kulturze, historii i przyrodzie.

FUNDACJE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM SKARBU PAŃSTWA I FUNDACJE KORPORACYJNE

Fundacja KGHM Polska Miedź

<http://fundacjakghm.pl/>

Fundacja PZU

<https://fundacja.pzu.pl/konkursy-i-dotacje>

AMBASADY

Program „Visegrad+ Grants”

<https://www.visegradfund.org/apply/grants/visegrad>

Program „Strategic Grants”

<https://www.visegradfund.org/apply/grants/strategic-grants/>

Wrocław, 19.04.2022 r.

dr Beata Lejman